DÖNEM : 17 CİLT : 19 YASAMA YILI : 3

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

20 nci Birleşim

23 . 10 . 1985 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ 639:640

II. — GELEN KÂĞITLAR 640

III. — YOKLAMALAR 641,660

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI 641

A) Gündem Dışı Konuşmalar *641*

1. — Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt'ın Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun yeniden tedvininin gerektiğine dair gündem dışı konuşması 641:642

2. — Bitlis Milletvekili Fatik Tarımcıoğlu'nun, İçişleri Bakanının mahallî seçim gezileri ile ilgili gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un cevabı 642:644

3. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, yetiştirme yurtlarındaki çocuklar hakkında gündem dışı konuşması 644:645

B) Çeşitli İşler *645*

1. — Halen başkanlık divanlarını oluşturamayan komisyonların hangi gün ve saatte toplanacaklarına dair Başkanlık duyurusu 645

Sayfa

C) Tezkereler ve Önergeler *645*

1. — Suriye'ye gidecek olan Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in dönüşüne kadar Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/878) 645

2. — ABD'ne gidecek olan Bayındırlık ve İskân Bakanı İsmail Safa Giray'ın dönüşüne kadar Bayındırlık ve İskân Bakanlığına, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/879) 645

3. — Belçika'ya gidecek olan Millî Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'ün dönüşüne kadar Millî Savunma Bakanlığına, Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/880) 645

4. — Senegal'e gidecek olan Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın dönüşüne kadar Devlet Bakanlığına, Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/881) 645

Sayfa

5. — Federal Almanya'ya gidecek olan Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in dönüşüne kadar Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/882) 645:646

6. — Federal Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun dönüşüne kadar Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/883) 646

7. — Kars Milletvekili Halis Soylu'nun, Dilekçe Komisyonundan çekildiğine dair önergesi (4/142) 646

V. — SORULAR VE CEVAPLAR 646,673

A) Sözlü Sorular ve Cevapları 646

1. — Konya Milletvekili Sabri Irmak'ın, yabancı bir gazeteye verdiği iddia olunan demece ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın cevabı (6/395) 646:647

2. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, Millî Eğitim Gençlik ve Spor eski Bakanının bazı tasarruflarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/398) 647

3. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, dış ülkelere yapılan seyahatlere ve sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın cevabı (6/403) 647:650

4. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatay'lı vatandaşlarımıza karşı tutumuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/406) 650

5. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, dış ülkelere yapılan gezilerin sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/411) 650

6. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, bankaların döviz rezervi miktarlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/412) 650

7. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, İstanbul İli Haliç sahillerinde istimlak edilen arsaların bedellerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/413) 650

Sayfa

8. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, yakınları aranan bazı vatandaşların yurt dışına çıkışlarına tahdit konulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/422) 650

9. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Yozgat - Çayıralan İlçesinde bazı vatandaşlara işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/423) 650

10. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatay doğumlu vatandaşlarımıza uyguladığı vize engellemesine ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/424) 650

11. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, uygulamaya konulan yatırım projelerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/426) 651

12. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, eğitim enstitüsü mezunu bazı öğretmenlerin ilköğretimde görev almaya zorlandıkları iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/429) 651

13. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, kamu kesiminde çalışanlara evlenme yardımı yapılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/431) 651

14. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, İstanbul, Ankara ve İzmir belediyelerine atanan üst düzey yöneticilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/433) 651

15. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, Hükümetin para politikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/434) 651

16. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in, banker ve bankerzedelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/434) 651

17. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, tütün ve sigaradan Devlet tekelinin kaldırılacağına dair beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/437) 651

18. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'ın, Hatay Emniyet Müdürlüğünde gözaltına alınan bazı kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/439) 651

Sayfa

19. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'ın, Hatay İlinde bazı vatandaşların mezhep ve inançları hedef alınarak tehdit edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/440) 651

20. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'ın, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/441) 651

21. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan ve Yol-İş Sendikasına kayıtlı işçilerin toplu iş sözleşmesinin yapılamayış nedenine ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli'nin cevabı (6/443) 651:653

22. — İzmir Milletvekili Durcan Emirbayer'in, İzmir - Güzelbahçe'de tapu ve ruhsat alınmadan inşaatına başlandığı iddia edilen bir kooperatife ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/444) 654

23. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Sıkıyönetim Kanununa göre soruşturması yapılıp da göreve iadeleri istenilen işçi ve memurlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/446) 654

24. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, asgarî ücrete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/447) 654

25. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in Dicle Üniversitesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/448) 654

26. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır Şehir Merkezi ile Dicle Üniversitesi arasındaki yolun kısaltılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/453) 654

27. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Tekirdağ İli üreticilerinin ürün bedeli alacaklarına ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı Ahmet Karaevli'nin cevabı (6/451) 654:656

28. — Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Çorum İline bağlanması düşünülen yeni demiryoluna ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/456) 656

Sayfa

29. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, sakat ve eski hükümlüleri çalıştırma yükümlülüğünü düzenleyecek tüzüğün çıkarılmayış nedenine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/459) 656

30. — Edirne Milletvekili Türkân Tungut Arıkan'ın, Almanya'da çalışan vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/460) 656

31. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, bakanlık bünyesinde yapılan atamalara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/461) 656

32. — Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in, Siirt İline bağlı bazı ilçelerin karayolu sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/462) 656

33. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, marangozlara tanınan kapasite belgesi uygulamasının kaldırılış nedenine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/463) 656

34. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Karabük Müessesesi İnşaat Müdürlüğünde çalışan işçilerden bazılarının iş akitlerinin feshedileceği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/465) 656

35. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, kamu kurum ve kuruluşlarına işçi ve memur alımlarında yapılan güvenlik soruşturmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/466) 656

36. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Nutuk adlı televizyon programının son bölümünün yayınlanmama nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/468) 656

37. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, millî eğitim politikasında genel bir değişiklik yapılıp yapılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/469) 656:657

38. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, kültür ırkı hayvancılığına dayalı süt işletmelerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/470) 657

Sayfa

39. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, ıslah edilen yerli cins inek ve koyunlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/471) 657

40. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Hekimhan İlçesinde şeriat hükümeti kurmak amacıyla propaganda yaptıkları iddia edilen Devlet memurlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/472) 657

41. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, tahmil ve tahliye için İskenderun Limanına yanaşan bazı yük gemilerine öncelik tanındığı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/473) 657

42. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, İsdemir için satın alınan kömür ve demir cevherlerine ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı Ahmet Karaevli'nin cevabı (6/474) 657:658

43. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, besi hayvanlarının sayısına ve besicilere kullandırılan krediye ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/475) 658

44. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, salgın hayvan hastalıklarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/476) 658

45. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, mahsulünü piyasa fiyatına satan çiftçilerin taban fiyatı üzerinden fatura düzenlemeye mecbur bırakıldığı iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/477) 658:659

46. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, yurt dışından ithal edilen tohumlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/478) 659

Sayfa

47. — Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Sivas İlindeki Deliktaş Tüneli inşaatının iptal edilme nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/479) 659

B) Yazılı Sorular ve Cevapları *673*

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, 1.1.1984 tarihinden sonra tahsis edilen makam arabalarına ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Kâzım Okay'ın yazılı cevabı (7/687) 673:674

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 659,660

1. — Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/529) (S. Sayısı : 353) 659

2. — Antalya Milletvekili Ali Dizdaroğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 175, 176, 177 ve 178 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Nevşehir Milletvekili Turan Öztürk ve 31 arkadaşının aynı mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/102, 2/230) (S. Sayısı : 82, 82'ye 1 inci ve 2 nci ek) 659

3. — 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 332) 659

4. — Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (1/701) (S. Sayısı : 349) 659,660:673

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15 00'te açıldı.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı İsmet Kaya Erdem Seul'de yapılan Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu toplantısı ile Çin Halk Cumhuriyetine yapılan gezi hakkında gündem dışı bir konuşma yaptı; İstanbul Milletvekili Tülay Öney, Ankara Milletvekili Ali Bozer ve Amasya Milletvekili Hasan Adnan Tutkun da aynı konuda grupları adına birer konuşma yaptılar.

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan, Anayasanın 98 inci maddesine göre milletvekillerine tanınan soru yoluyla denetim işlevinin engellendiği,

İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya, son günlerdeki yoğun siyasî tartışmaların TBMM'ne yansıması ve sorumlu kurum ve kuruluşların yükümlülükleri,

Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu da, gelişen son eylemler,

Konularında gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Halen başkanlık divanlarını oluşturamayan komisyonların hangi gün ve saatte toplanacaklarına dair Başkanlıkça duyuruda bulunuldu.

İstanbul Milletvekili Yaşar Albayrak'ın Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundan çekildiğine dair önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Trabzon Milletvekili Fahrettin Kurt'un, Dakar'da yapılacak Parlamentolararası Birlik toplantısına katılmak üzere Senegal'e gönderilmesinin uygun görüldüğüne dair Başbakanlık tezkeresi kabul edildi.

Plan ve Bütçe Komisyonunda açık bulunan 2 üyelikten ANAP kontenjanına Grubunca aday gösterilen İstanbul Milletvekili Yaşar Albayrak seçildi.

Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, Devlet Planlama Teşkilatında siyasî kamplaşma olduğu iddiasına ilişkin (6/401), sözlü sorusuna, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı İsmet Kaya Erdem.

İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın İran İslam Cumhuriyetinin ülkemiz aleyhine faaliyetlerde bulunduğu iddiasına ilişkin (6/405) sözlü sorusuna, Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu,

Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Çorum'daki Sümerbank Konfeksiyon Fabrikasına ilişkin (6/455) sözlü sorusuna, Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci,

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Kadıköy Kız Lisesi orta üçüncü sınıf öğrencilerine sorulan din ve ahlak sorularına ilişkin (6/458) sözlü sorusuna, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin Emiroğlu,

Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, Manyas Gölünden kanal açarak yapılan sulamaya ilişkin (6/467) sözlü sorusuna, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel,

Eskişehir Milletvekili Münir Sevinç'in, hüküm giyen bir başkomiserin terfi ettirildiği iddiasına ilişkin (6/428) ve,

Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, Aydın - Kuşadası İlçesi Davutlar Bucağı Belediye Başkanına ilişkin (6/449) sözlü sorularına da İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut,

Cevap verdiler; soru sahipleri de cevaplara karşı görüşlerini açıkladılar.

Konya Milletvekili Sabri Irmak'ın (6/395),

İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın (6/398),

Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in (6/466),

Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın (6/473), (6/474) ve,

Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun (6/477),

Sözlü soru önergeleri, ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından,

Diyarbakır Milletvekili Mahmut Altunakar'ın (6/403),

Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in (6/456), (6/479) ve,

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın (6/460),

Sözlü soru önergeleri, soru sahiplerinin aynı birleşimde görülmüş başka soruları bulunduğundan,

Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in (6/406), (6/439), (6/440), (6/441),

Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in (6/443), (6/447), (6/453),

Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in (6/462) ve,

Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in (6/469),

Sözlü soru önergeleri, soru sahipleri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından, bir defaya mahsus olmak üzere,

Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in (6/446), (6/448),

Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın (6/451) ve,

Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın (6/472),

Sözlü soru önergeleri, soru sahipleri ve ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından,

İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun (6/411), (6/412), (6/413), (6/426), (6/431), (6/432), (6/433),

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, (6/422), (6/423), (6/424), (6/429), 6/468) ve,

İzmir Milletvekili Durcan Emirbayer'in (6/444),

Sözlü soru önergeleri, soru sahipleri izinli olduklarından,

Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in (6/459), (6/463), (6/465) sözlü soru önergeleri, soru sahibi görevli bulunduğundan,

İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in (6/434),

Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın (6/437) ve,

Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün (6/461), (6/470), (6/471), (6/475), (6/476), (6/478),

Sözlü soru önergeleri, mehil verildiğinden;

Ertelendiler,

Adana Milletvekili Metin Üstünel'in (6/404) sözlü soru önergesi de, soru sahibi iki cevap gününde de Genel Kurulda hazır bulunmadığından düştü.

Orman Genel Müdürlüğü Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (1/529) (S. Sayısı : 353) tümü üzerinde bir süre görüşüldü.

23 Ekim 1985 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime saat 18.58'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Sabahattin Eryurt

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Kayseri	Samsun
Mehmet Üner	*Süleyman Yağcıoğlu*

II. — GELEN KÂĞITLAR

23.10.1985 Çarşamba

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Yükseköğretim Kurulunun sorumluluğuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi(6/488) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.10.1985)

2. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, dış ülkelerdeki bölücü ve yıkıcı faaliyetlere karşı Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünce alınan tedbirlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/489) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.10.1985)

3. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Türkçe eğitim merkezleri kurulmasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/490) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.10.1985)

4. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Konya - Ereğli Ovasındaki sulama suyu ihtiyacına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/491) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.10.1985)

5. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, gençlerin işsizlik sorununa karşı alınacak tedbirlere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/492) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.10.1985)

6. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, zeytin sineği ile mücadeleye ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/493) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.10.1985)

7. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, müteahhitlere ve kamulaştırma nedeniyle taşınmaz mal sahiplerine yapılan ödemelere ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/494) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.10.1985)

Yazılı Soru Önergesi

1. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Sarıyer Emniyet Amirliğinde görevli bir polis memurunun reşit olmayan bir kız çocuğuna tecavüz ettiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/713) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.10.1985)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Sabahattin Eryurt

KÂTİP ÜYELER : Süleyman Yağcıoğlu (Samsun), Mehmet Üner (Kayseri)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 20 nci Birleşimini açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Kahramanmaraş Milletvekili Rıfat Bayazıt'ın, Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun yeniden tedvininin gerektiğine dair gündem dışı konuşması

BAŞKAN — Gündem dışı söz isteyen arkadaşlardan Sayın Rıfat Bayazıt, buyurun efendim. (MDP sıralarından alkışlar)

RIFAT BAYAZIT (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin muhterem ve kıymetli üyeleri; Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 633 sayılı ve 22.6.1965 tarihli kanunun 14 maddesinde değişiklik yapan ve bu kanuna 4 geçici madde ekleyen 1982 sayılı ve 26.4.1976 tarihli kanun, Anayasa Mahkemesince, 18.12.1979 günlü 1979/25 esas, 1979/46 sayılı kararıyla iptal edildiği halde, bugüne kadar bir düzenleme getirilmemesi konusunda, Sayın Başkanlıktan gündem dışı bir konuşma rica etmiştim; söz verdiklerinden dolayı sonsuz şükranlarımı sunarım.

Cumhuriyetin ilanından sonra 3 Mart 1924 tarihli ve 429 sayılı Kanunla Şer'iyye Vekâleti kaldırılarak, yerine, Başbakanlığa bağlı, genel idare içinde bir Diyanet İşleri Reisliği ihdas edilmiş ve bilahara 14.6.1933 tarih ve 2800 sayı ile Diyanet İşleri Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanun kabul edilmiş ve bu teşkilat işleri, bazı kanunlarla yapılan değişikliklerle, Haziran 1965'e kadar devam etmiştir.

1961 Anayasasının 154 üncü maddesi doğrultusunda, Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında, 633 sayılı, 22.6.1965 tarihli kanunla, bu kuruluşa genel idare içinde anayasal bir hüviyet verilmiştir.

633 sayılı, 22.6.1965 tarihli kanunun, «Kuruluş» başlıklı 2 nci maddesi, «Din İşleri Yüksek Kurulu» başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrası, «Dinî Hizmetler Dairesi» başlıklı 6 ncı maddesi, «Dinî Hizmetler Dairesine Bağlı Müdürlüklerin Görevleri» başlıklı 7 nci maddesi, «Olgunlaştırma Dairesi» başlıklı 8 inci maddesi, «Personel Dairesi» başlıklı 11 inci maddesi, «Personel Dairesine Bağlı Müdürlüklerin Görevleri» başlıklı 12 nci maddesi, «Araştırma ve Planlama Müşavirliği» başlıklı 13 üncü maddesi, «İl Kuruluşu» başlıklı 15 inci maddesi, «Atamalar» başlıklı 21 inci maddesi, «Nitelikleri» başlıklı 22 nci maddesi, «Disiplin Kurulları ve Muhakemat Komisyonu» başlıklı 23 üncü maddesi, «Disiplin Cezaları» başlıklı 24 üncü maddesi, «Döner Sermaye» başlıklı 31 inci maddesinin ikinci fıkrası, 26.4.1976 tarihli 1982 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve bu kanunla, 633 sayılı Kanuna, 4 de geçici madde eklenmiştir.

O günün Cumhurbaşkanı Sayın Korutürk, 26.4.1976 tarihli 1982 sayılı Kanunun Anayasaya aykırılığı sebebiyle, Anayasa Mahkemesine dava açmıştır; Anayasa Mahkemesi de, 18.12.1979 tarihli 1979/25 Esas, 1979/46 sayılı kararıyla bu kanunun iptaline ve kararın yayımlanmasından başlayarak 1 yıl sonra iptal hükmünün yürürlüğe girmesine karar vermiş ve karar, 11.5.1980 tarihli 16985 sayılı Resmî Gazetede neşredilmiş ve netice olarak, iptal hükmü, 11 Mayıs 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir, yani bu tarihte, bu saydığım, yukarıdaki kuruluşa ait hükümler tamamen iptal edilmiştir.

Buradaki hukukî durum ise şudur : 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun, daha önce arz ettiğim maddeleri, 1982

sayılı ve 26.4.1976 tarihli kanunla değiştirildiği için ortadan kalkmış, yani ölü maddeler haline gelmiş ve 1982 sayılı Kanunun da uygulama yeri -geçici 4 maddesi ile beraber iptal edildiği için- kalmamıştır; teşkilatın birçok kısmı kanunî dayanaktan mahrum bırakılmıştır. Bu konuya ışık tutacak olan, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun, emsal bir olaya (1475 sayılı İş Kanununun 111 inci maddesine) ait, 15.3.1971 günlü ve 480/80, 496/82 sayılı kararlarını, zamanım kısıtlı olduğu için açıklamadan geçiyorum.

1961 Anayasasının 154 üncü maddesi, 1982 Anayasasında 136 ncı madde olarak daha geniş ve kapsamlı bir şekilde kabul edilmiş ve burada, «Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasî görüş ve düşünüşlerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir» hükmü yer almıştır.

Yapılacak iş şudur : Diyanet İşleri Başkanlığının kuruluş ve görevlerinin kanunî dayanakları; 633 sayılı Kanun, 1982 sayılı Kanunla değişikliğe uğradığından ve 1982 sayılı Kanunun da iptali nedeniyle, 633 sayılı kanunda karşılığı olan maddeler onların yerine kaim olamayacağından, bu maddelere ait hükümler boşlukta kaldığı ve hukukî mesnetten mahrum bırakıldığından, 1982 Anayasasının 136 ncı maddesinin ışığı altında yeniden bir kanun tedvini gerekmektedir.

Sayın Devlet Bakanımız, 17.10.1985 günlü Birleşimde, bir sözlü soru nedeniyle verdiği cevapta, 633 sayılı Kanunun ortada olmayan 8 inci maddesi ve buna istinaden çıkartılan yönetmeliklerden bahsettiği için bu açıklamayı yapmak zorunda kaldım.

Milletvekili olarak, bu konuda herhangi bir politik niyetim yoktur; zaten, bu konunun her zaman politika dışında bırakılmasını arzu edenlerdenim. Sırf, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi yüce bir Anayasa müessesesinin kuruluş ve görevlerinin kanunî dayanaktan mahrum kalmaması nedeniyle, bu boşluğun, Anayasanın 2, 24 ve geçici 8 inci maddeleri göz önüne alınarak ve 136 ncı maddesinin ışığı altında bir an önce çıkarılacak bir kanunla doldurulması yoluna gidilmesini, yüklenmiş olduğum görevin gereği olarak sayın hükümetten rica ediyorum. Bunu yapmakla, yüce müesseseyi, tamamıyla politikanın dışında bırakır ve daha çok saygınlık kazandırmış olursunuz.

Bu vesileyle hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bayazıt.

2. — Bitlis Milletvekili Faik Tarımcıoğlu'nun, İçişleri Bakanının mahallî seçim gezileri ile ilgili gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un cevabı.

BAŞKAN — Sayın İçişleri Bakanının mahallî seçim gezileriyle ilgili olarak, Sayın Faik Tarımcıoğlu gündem dışı söz istemiştir.

Buyurun Sayın Tarımcıoğlu; süreniz 5 dakikadır.

FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gündem dışı konuşmamın konusu, Sayın İçişleri Bakanının, mahallî seçimlerde, hatta küçük bir belediye seçiminde, propaganda yapması konusudur.

Sayın milletvekilleri, Anayasanın 114 üncü maddesinde bir espri vardır; bu espriye göre, seçime gidilecek zamanlarda, İçişleri Bakanı, Ulaştırma Bakanı ve Adalet Bakanı istifa eder, yerlerine, Meclis içinden veya dışarıdan, tarafsız bakanlar atanır. Bütün demokratik teamüller de bu şekildedir.

Bu maddenin esprisi nedir, niçin böyle düzenlenmiştir. Sebep, devlet tarafsızlığını sağlamaktır. Küçük bir mahallî seçimde, bir İçişleri Bakanı, kırmızı plakalı arabayla esnaf esnaf gezer de, oy toplar ise, Anayasanın bu maddesinin esprisi ortada kalır mı?

HÜSEYİN AVNİ SAĞESEN (Ordu) — Neyin esprisi kaldıki bunun kalsın?..

BAŞKAN — Devam edin lütfen Sayın Tarımcıoğlu.

FAİK TARIMCIOĞLU (Devamla) — Bu, düpedüz, bir Anayasa ihlali sayılmaz mı?

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayılmaz; çünkü genel seçim değil.

FAİK TARIMCIOĞLU (Devamla) — Evet, genel seçim değildir; ama Anayasanın bu esprisi boşuna düzenlenmemiştir, boşuna bu şekilde bir hüküm getirilmemiştir. Eğer, kırmızı plakalı araba veya resmî plakalı araba büyük bir şey doğurmuyorsa, Sayın Bakanın şu şekilde beyanatı basına yansıdığı ölçüde doğru ise, öyle ise bunu ortaya koyalım : «Eğer bu adaya oy verirseniz verirsiniz, vermezseniz buraya hizmet göremezsiniz» şeklinde, bu mealde..

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Öyle bir şey yok.

FAİK TARIMCIOĞLU (Devamla) — Basına yansıdığı şekliyle söylüyorum; bu şekilde basına yansımış. Eğer doğru ise, bir vakıa ise basına yansıdığı

şekliyle, eğer bir İçişleri Bakanı bunu söylemiş ise, tarafsızlığına gölge düşürmüş demektir.

MEHMET DELİCEOĞLU (Adıyaman) — Varsayımla konuşma.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Tarımcıoğlu, doğru, doğru...

FAİK TARIMCIOĞLU (Devamla) — Efendim, bütün basın yazdı; bugüne kadar tekzip de edilmedi. Bu bakımdan, bunun varsayım olup olmadığını takdirlerinize bırakıyorum.

Ayrıca, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 65 inci maddesi de aynı espriyle Anayasaya paralel olarak düzenlenmiştir; o da ihlal edilmiştir, Alaçatı'da bu görülmüştür. Daha önce de sayın bakanın Horasan seçimleri dolayısıyla ortaya koyduğu bir tablo vardı. Daha önce ben veya arkadaşlarım bu konuda herhangi bir reaksiyon göstermedik; ama bu teamülü bozucu davranış bir partizanlık olarak değerlendirilmiş ve tarafımızdan üzüntüyle karşılanmıştır. Bu bakımdan, bunun tekerrürünü arzu etmiyoruz.

Bu vesileyle saygılar sunarım. (MDP ve HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Tarımcıoğlu.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri; benim, İçişleri Bakanı olarak, Alaçatı'da yapılacak olan belediye seçimlerinde konuşma yapmış olmamın Anayasaya aykırılığı iddia edilmiştir.

MEHMET KOCABAŞ (İçel) — Konuşma değil, kırmızı plakalı araba ile oraya gitmeniz...

BAŞKAN — Lütfen hatibin sözünü kesmeyelim, dinleyelim efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Efendim, henüz bir cümlemi bile tamamlamadım; bu ne sabırsızlık!.. Müsaade edin, daha cümlelerimi bitirmedim, konuşmama girmedim...

MEHMET KOCABAŞ (İçel) — Yanlış bahsediyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Daha ilk cümlemi söylüyorum. Onlara da gerekli cevabı vereceğim; bir cevap yetiştirme çabasında da değilim. Onun için, lütfedip dinlerseniz, bütün Meclis üyeleri gibi, siz de bir değerlendirmeye varacaksınız.

Anayasanın 114 üncü maddesi aynen şöyle demektedir: «Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma Bakanları çekilir.»

Burada, dikkat edilmesi lazım gelen husus, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimleridir.

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Ara seçimler değil...

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Bu nedenle, benim, bir belediye başkanlığı seçiminde, orada propaganda yapmam Anayasaya aykırı değildir.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Güzel, çok güzel.... Sayın Bakan, burada tutanaklara tescil ediyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Evet efendim, evet, açıkça söylüyorum; aksini iddia eden varsa, hayhay... Her türlü yollar açıktır...

İkincisi...

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — Meseleyi saptırmayın.

BAŞKAN — Rica ederim hatibin sözünü kesmeyelim efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) Efendim, dinleyeceksiniz, mecburiyet var, dinleyeceksiniz efendim.

İkincisi : Benim, seçim çevresine kırmızı plakalı makam otomobilimle girdiğimi iddia etmek tamamen hilafı hakikkattir. Bunu ispat etmek mümkün değildir; çünkü o seçim çevresine katiyen kırmızı plakalı makam arabamla girmiş değilim.

SALİM EREL (Konya) — Nereye kadar gittiniz?

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Resmî araba ile mi gittiniz?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Hayır efendim, ne resmî arabayla, ne de makam arabasıyla... (HP ve MDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim efendim, lütfen.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Bizim de kendi sorumluluğumuzu, en aşağı sizler kadar bilen, iyi kötü okuma yazmasını da beceren kişilerden olduğumuzu kabul etmeniz gerekir efendim. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Konuşmanızın metnini de söyleyin Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Üçüncü bir husus şudur: Ben, yapmış olduğum propagandalarda, konuşmalarda, «Eğer bize oy vermezseniz, size de hizmet getirmeyiz» şeklinde hiçbir beyanda bulunmadım.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Onu ima ettiniz ama...

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Bunun, gazetelerde şu veyahut da bu şekilde çıkmış olması, işin gerçek olduğunun delili değildir.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Tekzip etmediğiniz müddetçe bu öyledir.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Bunu söyleyen, Meclis kürsüsünden yüce Meclise beyanda bulunan bir arkadaşımız, ben arzu ederdim ki, daha dayanıklı, daha hazırlıklı, daha esasa istinaden konuşmuş olsun; yoksa, böyle, «canım istedi, ben de bunu bir söyleyeyim, bakayım ne çıkar?» tarzında konuşmalar bizleri yanlış yollara götürür.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Yani, bununla, basına güvenmeyelim mi diyorsunuz Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Devamla) — Ben bu açıklamayı yaptıktan sonra, yüce Meclisi, değerli üyeleri saygı ve sevgiyle selamlarım efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

3. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, yetiştirme yurtlarındaki çocuklar hakkında gündem dışı konuşması

BAŞKAN — Şimdi sırada Sayın Bahriye Üçok'un, yetiştirme yurtlarındaki çocuklarla ilgili gündem dışı konuşması vardır.

Buyurun Sayın Üçok. (HP sıralarından alkışlar)

Sayın Üçok konuşma süreniz 5 dakikadır efendim.

BAHRİYE ÜÇOK (Ordu) — O kadar bile tutmayacak Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 17.4.1985 tarihinde Meclisin 85 inci Birleşiminde gündem dışı bir konuşmayla, korunmaya muhtaç çocukların sorunlarını dile getirmiştim. Bu konuşmamda, ülkemizde sadece 81 yetiştirme yurdu olduğunu, buralarda 13 - 18 yaş arasındaki çocuklardan ancak 12 bin gencin barındığını bildirmiştim. 50 milyonluk bir nüfusa sahip ülkemizde, 500 bin korunmaya muhtaç çocuktan şu anda ancak yaklaşık 17 bin çocuğun koruma altında bulunduğunu belirtirken, bu yurtların süratle artırılmasını, buralarda barındırılan çocukların hemşire, kurs görmüş hastabakıcı, köylerde çalışacak sağlık memuru, veteriner yardımcısı, tarım teknisyeni, traktör tamircisi gibi mesleklere sahip kılınmalarını ve bunların, eğilimleri doğrultusundaki okullara, özel durumları dolayısıyla imtihansız olarak kabul edilmelerini, iş alanlarına tayinlerinde de öncelik tanınmasını dilemiştim.

Sevinerek ifade etmeliyim ki, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Sayın Mehmet Aydın konunun üzerine eğilmiş, 1985 - 1986 yılında 100'ü erkek, 172'si kız olmak üzere 272 öğrenci için sağlık meslek liselerinde kontenjan ayırmıştır.

Ayrıca, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı yatılı okullara ve meslek okullarına başvuran öğrenciler için de yüzde 15'lik bir kontenjan sağlanmıştır.

Bunun dışında, 1985 yılında, Balıkesir'de, Eskişehir'de, Seyhan'da çocuk yuvası; Van'da ve Bursa'da kız yetiştirme yurdu açılmış ve çeşitli illerimizde de 10 adet yetiştirme yurdu açılması planlanmıştır. Bu, sevinilecek bir durumdur; umarım pek yakında bunlar da açılır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanımıza, bu duyarlığından dolayı huzurlarınızda teşekkür ederim; ancak, kavrayamadığım bir husus var : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, korunmaya muhtaç çocuklara el uzatırken, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı ile Başbakanlık Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, kendilerine bağlı meslek liselerinde - yetiştirme yurtlarında barınan bu çocuklara - kontenjan ayrılması teklifini olumlu karşılamamış, olumsuz yanıt vermiştir.

Yukarıda, kontenjan ayırttığını belirttiğim bakanlıkların, yönetmeliklerinde yapmış oldukları değişiklik gibi bir düzenleme ile olumsuz yanıt veren bakanlıklar da korunmaya muhtaç çocuklar için belirli bir kontenjan ayrılmasını sanıyorum ki, sağlayabilirler. Bu vesile ile, konuya neden olumsuz yanıt verildiğinin açıklanmasını dilerken, her bakanlığın, kendi konularında, bu gençlere iş ve eğitim olanakları yaratacağını ummak istiyorum.

Meslek sahibi olmuş bu gençlere, yaşamlarını, insan onuruna yakışır bir düzeyde sürdürebilmeleri için, 657 sayılı Kanunda bir değişiklik yaparak ya da Bakanlar Kurulunun alacağı bir kararla, belli bir oranda kontenjan tanınması, devlet olarak insan haklarına verdiğimiz değerin de bir kanıtı olacaktır.

Sözlerimi bitirirken yüce Meclisin üyelerini saygı ile selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Üçok.

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1. — Halen başkanlık divanlarını oluşturamayan komisyonların hangi gün ve saatte toplanacaklarına dair Başkanlık duyurusu

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

Sayın milletvekilleri, başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimini yapmamış bulunan Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu ile, Dilekçe Komisyonunun, 30 Ekim 1985 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanarak, seçimlerini tamamlamalarını rica ederim. Toplantı gün ve saatleri ayrıca ilan tahtalarına asılmıştır.

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — Suriye'ye gidecek olan Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in dönüşüne kadar, Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/878)

BAŞKAN — Gündemin sunuşlar kısmına geçiyorum.

Sayın Cumhurbaşkanlığının 6 adet tezkeresi vardır. Ayrı ayrı okutup, bilgilerinize sunacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

23 - 27 Ekim 1985 tarihleri arasında Şam'da yapılacak olan Türkiye - Suriye Karma Ekonomik Komisyonu toplantısına katılmak üzere Suriye'ye gidecek olan Devlet Bakanı M. Tınaz Titiz'in dönüşüne kadar; Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in vekillik etmesinin, Başbakan Vekilinin teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

2. — A.B.D.'ne gidecek olan Bayındırlık ve İskân Bakanı İsmail Safa Giray'ın dönüşüne kadar Bayındırlık ve İskân Bakanlığına Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/879)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere 23 - 31 Ekim 1985 tarihleri arasında Amerika Birleşik Devletlerine gidecek olan Bayındırlık ve İskân Bakanı İ. Safa Giray'ın dönüşüne kadar; Bayındırlık ve İskân Bakanlığına, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi N. Türel'in vekillik etmesinin, Başbakan Vekilinin teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

3. — Belçika'ya gidecek olan Millî Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'ün dönüşüne kadar Millî Savunma Bakanlığına, Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/880)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Brüksel'de yapılacak olan NATO Nükleer Planlama Grubu (NPG) Bakanlar Toplantısına katılmak üzere, 27 - 31 Ekim 1985 tarihleri arasında Belçika'ya gidecek olan Millî Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'ün dönüşüne kadar; Millî Savunma Bakanlığına, Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın vekillik etmesinin, Başbakan Vekilinin teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

4. — Senegal'e gidecek olan Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın dönüşüne kadar Devlet Bakanlığına, Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/881)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İslam Konferansı Teşkilatının Dakar'da yapılacak Enformasyon ve Kültür İşleri Daimî Komitesi toplantısına katılmak üzere 29 Ekim - 4 Kasım 1985 tarihleri arasında Senegal'e gidecek olan Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın dönüşüne kadar; Devlet Bakanlığına, Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun vekillik etmesinin Başbakan Vekilinin teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

5. — Federal Almanya'ya gidecek olan Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz'in dönüşüne kadar Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/882)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

5 - 6 Kasım 1985 tarihlerinde Hannover'de yapılacak Avrupa Araştırma Koordinasyon Ajansı (EUREKA) toplantısına katılmak üzere Federal Almanya'

ya gidecek olan Devlet Bakanı M. Tınaz Titiz'in dönüşüne kadar; Devlet Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in vekillik etmesinin, Başbakan Vekilinin teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

6. — Federal Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun dönüşüne kadar Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/883)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

5 - 6 Kasım 1985 tarihlerinde Hannover'de yapılacak Avrupa Araştırma Koordinasyon Ajansı (EUREKA) toplantısına katılmak üzere Federal Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun dönüşüne kadar; Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın vekillik etmesinin, Başbakan Vekilinin teklifi üzerine uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

7. — Kars Milletvekili Halis Soylu'nun, Dilekçe Komisyonundan çekildiğine dair önergesi (4/142)

BAŞKAN — Komisyondan bir istifa önergesi vardır; okutup bilgilerinize sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Dilekçe Komisyonuna, muvafakatım dışında listeye alındığımı gördüm. İstifa ettiğimi arz ederim.

Halis Soylu
Kars

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulmuştur.

V. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Konya Milletvekili Sabri Irmak'ın, yabancı bir gazeteye verdiği iddia olunan demece ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın cevabı (6/395)

BAŞKAN — Gündemin, «Sözlü Sorular» kısmına geçiyoruz.

1 inci sırada, Konya Milletvekili Sayın Sabri Irmak'ın, yabancı bir gazeteye verdiği iddia olunan demece ilişkin Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi vardır.

Sayın Sabri Irmak?.. Burada.

Sayın Başbakan veya yerine cevap verecek olan sayın bakan?.. Burada.

Önergeyi okutuyorum efendim :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Sabri Irmak
Konya

1. Sayın Başbakan, International Herald Tribune Gazetesine verdiği demeçte, «DİSK ve Barış Derneği komünizm propagandası yapıyorlardı, DİSK'e komünistler yardım yapıyorlardı» gibi beyanlarda bulunmuşlar mıdır?

2. Henüz yargılama safhasında bulunan bu iki kuruluş hakkında bu tür beyanlar, eğer söylenmişse, yasalarımıza uygun mudur? Değilse, tüm Türk vatandaşlarına uygulanan, yargılama safhasında hiçbir şekilde müdahale edememek kuralı, Sayın Başbakanı ilgilendirmemekte midir?

3. Böyle bir beyanat verildiyse, bir şahıs Başbakan da olsa, mahkûm olacak veya beraat edecek insanları hangi hakla suçlayabilmektedir?

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun efendim.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya Milletvekili Sayın Sabri Irmak'ın sözlü sorusunu cevaplandırmak üzere huzurunuzda bulunuyorum.

Sayın Başbakan, International Herald Tribune Gazetesinin, 8.6.1985 tarihli sayısında yayınlanan mülakatında, bir soru üzerine, Türkiye'de komünizm propagandasının yasak olduğunu, DİSK ve Barış Derneğinin bu açıdan yargılandığını ifade etmiştir.

Sayın Başbakan, gene iddianamede yer alan bir suçlama olarak, DİSK'in faaliyetlerinin komünistlerce finanse edildiğini belirtmiş; ancak buna mahkemelerin karar vereceğini eklemiştir.

Sayın Başbakanın bu ifadelerini, devam eden bir davaya müdahale veya yargıyı etkileme biçiminde değerlendirmek, eldeki metinlere göre yanlış olduğu gibi, kendisinin kastına da aykırı bulunmaktadır.

Saygılarımla arz ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Sabri Irmak, açıklama yapacak mısınız efendim?

SABRİ IRMAK (Konya) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

SABRİ IRMAK (Konya) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sayın bakana, verdiği cevaplar için teşekkür ederim. Yalnız şu noktayı da belirtmekte yarar var : Sayın Başbakanımız, verdiği bu demeçte belki kimseyi suçlamak yahut da yargıyı etkilemek düşüncesine sahip olmamış olabilir. Ancak, maalesef, bu demeçte özellikle söylediği birkaç cümle ortadadır; bu sebeple de, benim yöneltiğim sorumun cevabının tam anlamı ile verilmiş olduğunu kabul etmem mümkün olmuyor.

Sayın milletvekilleri, 12 Eylülde kesintiye uğrayan demokratik rejim, 6 Kasım seçimleriyle, bildiğiniz gibi, parlamentonun oluşmasıyla birlikte tekrar yaşama kavuştu; ancak, demokratik hayat büyük kısıtlamalarla gündeme geldi. Sanıyorum ki, yüce parlamentomuzun, her şeyden önce, yapacağı en onurlu görev, bir numaralı görevi, çağdaş, tüm kurumları ile işleyen, demokratik bir rejimi gerçekleştirmek olmalıdır ve bu konuda, sanıyorum, tüm değerli milletvekili arkadaşlarım da aynı düşünceye sahiptirler.

Bunu gerçekleştirebilmek, her şeyden önce, Anayasa başta olmak üzere, yalnız yasalarla yapılacak değişikliklere değil; ama insanlarımızın, özellikle de toplumu yönetme durumunda bulunan politikacılarımızın ve üst düzeydeki görevlilerimizin, kafalarına, gönüllerine, gerçek demokratik düzeni sindirebilmelerine bağlıdır. Hoşumuza gitmeyen, karşıt olan fikirleri yaşatmamak veya ifade edilmesine dahi engel olma düşüncesine sahip oldukça, hangi yasaları koyarsak koyalım, gerçek demokratik bir düzeni yerleştirmemiz ve yürütmemiz mümkün olamaz.

Taa, 1946 ve 1950 yıllarından başlamak üzere, yani, demokratik düzene geçme girişimlerinin başladığı yıllardan itibaren, bugüne kadar, bize uygun olmayan, yanlış olduğunu düşündüğümüz veya inanmadığımız fikirlere baskı yapmak, yaşam hakkı vermemek gibi saplantılarla maalesef, bugünlere kadar geldik ve demokratik rejimi, yani çağdaş demokratik rejimi, tüm kurum ve kuralları ile işleyen bir rejimi de, tüm çabalarımıza rağmen, yaşatmakta büyük zorluklarla karşılaştık, Bildiğiniz gibi, 1982 Anayasasının 138 inci maddesi de bu konuda son derece açıktır. Burada, henüz sıfatı sanık olan (yani hakkında hiçbir hüküm verilmemiş olan) ve yargılama safhasında bulunan insanlar için, bırakınız yargıda birtakım tereddütler doğmasına yol açacak cümle veya demeçleri, en ufak ima veya telkinde bulunmak dahi, kesin şekilde yasaklanmıştır.

Ben ümit etmek istiyorum ve diliyorum ki, Sayın Başbakan, demokratik günlere geçme çalışmalarının başladığı günlerden beri, adeta kötü bir gelenek olarak süregelmiş olan bu tutumu isteyerek, bilerek yapmamıştır ve yine diliyorum ki, bundan sonra hiç kimse bu yollara tevessül etmez.

Bu düşünceler içinde yüce Meclisi saygılarımla selamlarım. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Irmak.

Sözlü soru önergesi cevaplandırılmıştır.

2. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, Millî Eğitim Gençlik ve Spor eski Bakanının bazı tasarruflarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/398)

BAŞKAN — 2 nci sırada, İzmir Milletvekili Sayın Rüştü Şardağ'ın, Millî Eğitim Gençlik ve Spor eski Bakanının bazı tasarruflarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Rüştü Şardağ?.. Burada.

Sayın Başbakan veya yerine cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

3. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, dış ülkelere yapılan seyahatlere ve sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın cevabı (6/403)

BAŞKAN — 3 üncü sırada, Diyarbakır Milletvekili Sayın Mahmud Altunakar'ın, dış ülkelere yapılan seyahatlere ve sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Mahmud Altunakar?.. Burada.

Sayın Başbakan veya yerine cevap verecek sayın bakan?.. Burada.

Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda yazılı suallerimin Sayın Başbakan tarafından şifahi olarak cevaplandırılması hususunda delaletinizi hürmetlerimle arz ve teklif ederim.

Mahmud Altunakar
Diyarbakır

Sayın Başbakan 31 Temmuz 1985 tarihinde «İcraatın içinden» mutat programını dış seyahatlerine inhisar etmiş ve bu seyahatleri 2 anamaksada istinat ettiğine göre:

1. Şimdiye kadar kaç memlekete, kimlerin ve kaç kişinin iştirakiyle seyahatler tertip edilmiştir? Devlet bütçesine bunun getirdiği yük, maliyeti nedir ve Başbakanın kaç gününü almıştır?

2. Ziyaretleri müteakiben, ziyaret edilen memleketlerin matbuatında, aleyhte neşriyat yapılmış mıdır? Türk basınına akseden «rezaletler» iddiaları, bahis mevzuu edilen «tanıtmaya» menfi istikamette tesir etmiş midir?

3. Türkiye'nin bu ziyaretler sayesinde hakikaten ihracatının artırılması mümkün olmuş mudur?

Hassaten uzak şark memleketlerine nakil ve ulaştırma külfetinin getireceği yüksek maliyet nasıl telafi edilecek?

4. Türkiye'nin hal bekleyen meseleleri var iken, bu seyahatlerin, mevcut sıkıntı ve buhranları ağırlaştırıp çoğaltmayacağına kani misiniz?

5. Bu dış temas ve ziyaretlerden bugüne kadar tahakkuk eden müşahhas neticeler alınmış ise nelerdir?

BAŞKAN — Cevap verecek Sayın Bakan, buyurun efendim.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Altunakar'ın 1 inci sorusu, Sayın Abdullah Çakırefe'nin 15.10.1985 tarihli birleşimde tarafımdan cevaplandırılan sözlü sorusuyla aynı mahiyette olduğundan, burada tekrarlamayacağım.

Sayın Başbakanın gezilerinden sonra, ilgili ülkelerde herhangi bir olumsuz yayına rastlanmamıştır; tersine, izlenen yayınların tümü ülkemiz açısından olumlu olup, bir gazetemizde bu gezilerden birisiyle ilgili olarak, isim verilmeden yapılan asılsız yayın dahi bu olumlu sonucu gölgeleyememiştir. Bu yönüyle Sayın Başbakanın gezileri, gerek ülkemizin dış tanıtması, gerekse bu ülkelere ihracatımızın artırılması ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi açılarından son derece yararlı olmuştur. Aradan çok kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen, bu olumlu sonuçlar bugün ortaya çıkmaya başlamıştır.

İhracat potansiyelimizin sınırına ulaşıldığı iddialarına karşın, ihracatımızdaki artışın devam etmesi, yabancı sermaye girişlerinde gözlenen büyük artış, müteahhitlerimizin yeni pazarlara girmeleri, turizm gelirlerimizdeki tırmanma gibi birçok sevindirici gelişmede, bu gezilerin önemli payı vardır.

Unutulmaması gereken diğer bir nokta da, bu gezilerin sadece ekonomik amaçlara yönelik olmadığıdır. Türkiye'nin önemli siyasî sorunları, bu gezilerde Sayın Başbakan tarafından en yetkili kişilere anlatılmakta ve böylece dış politikamıza önemli destek sağlanmaktadır.

Saygılarımla arz ederim. (Anap sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Açıklama yapmak istiyor musunuz Sayın Mahmud Altunakar?

MAHMUD ALTUNAKAR (Diyarbakır) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır Sayın Altunakar,

MAHMUD ALTUNAKAR (Diyarbakır) — Muhterem Başkan, Büyük Millet Meclisinin değerli milletvekilleri; malum-u âliniz bu sual, doğrudan doğruya Sayın Başvekile tevcih edilmişti. Başbakanımız adına cevap veren Sayın Mesut Beyefendiye ihtiyar buyurdukları zahmetten dolayı teşekkür ederim, şükranlarımı arz ederim. (Alkışlar) «Zahmet» diyorum; çünkü cevap kabul etmiyorum ve bu cevap beni tatmin etmedi.

Kendileri haklıdırlar; çünkü bu suali ancak Sayın Başvekil cevaplandırabilecekti. Sayın Başbakan eğer burada olsaydı ve kendileri bu suali cevaplandırsalardı, sualimin mahiyeti ve takip ettiğim gaye daha iyi anlaşılır ve mevzuu yüksek huzurunuzda daha iyi teşrih etmek imkânını bulabilirdik.

Muhterem milletvekilleri, her zaman ifade ederim; her meslek ihtisaslaştığı gibi, hariciye mesleği de ihtisaslaşmıştır. Bugün artık Bandung'tan bir hariciyeciyi alıp Amerika Birleşik Devletlerine; Kaliforniyadan alıp Bağdat'a; Bağdat'tan alıp Orta Avrupaya vermekle, bu hariciye memurunun yapacağı hizmetler pek nafi olmaz, pek müsmir olmaz. Bütün milletler bu hariciye mesleğini artık bir ihtisas dalı haline getirmişler ve bölgelere, mıntıkalara göre mütehassıs eleman yetiştirmeye başlamışlardır.

Sayın Başbakanımız elektrik mühendisidirler; fakat iddia ederler ki, ekonomisttirler; iddia ederler ki, idarecidirler; iddia ederler ki, diplomattırlar; böyle şey olmaz arkadaşlar.

BEHİÇ SADİ ABBASOĞLU (İstanbul) — Oldu bile...

MAHMUD ALTUNAKAR (Devamla) — Eğer olursa, şimdi anlatacağım hadiseler de meydana gelir beyefendi, Türkiye de böyle olur...

Hatırlarsınız, bir Davos meselesi vardı, renkli, müzikli, danslı, eğlenceli... Ben, kendisinin, Türkiye Cumhuriyeti Başvekili olarak orada bulunmasını yakıştıramadım. O eğlencenin, o sefahatin, o israfın içinden, Türkiye'ye faydalı bir şeyin temin edileceği inancında değilim.

Oradan nereye gidildi? Cezayir'e gidildi; «Cezayir'de soğuk karşılandı» denildi. Sayın Başvekil çeşitli manevralarla öpüşme imkânı bulabildi; doğrudur; fakat oradaki öpüşmenin de mevcut soğukluğu izale edemeyeceğini herhalde düşünmüş olacaklar ki, 1958 için özür dilediler. Halbuki, hadiseler, şartları içerisinde, zemininde mütalaa edilir, ona göre değerlendirilir, takdir edilir.

Muhterem milletvekilleri, 1958'i takip eden senelerde Arap devletleri arasında tertip edilen bir konferansta Abdülnasır, Türkiye'ye şiddetle hücum etmişti; Arap devletlerinin geri kalmasının başlıca müsebbibinin Türkiye olduğunu ifade etmişti.

BAŞKAN — Sayın Altunakar, süreniz dolmaktadır, lütfen toparlayınız efendim.

MAHMUD ALTUNAKAR (Devamla) — Yeni başladım daha.

O zaman Cezayir Hariciye Vekili olan Buteflika, Abdülnasır'ın bu tarizine karşılık hemen, «Efendim, mevzuu insafla mütalaa edelim; eğer Türkiye olmasaydı biz bugün müstakil devletler olarak burada toplanma imkânını dahi bulamazdık» diyor. Demek ki, 30 sene sonra Sayın Başvekilin özür dileyeceği bir durum mevcut değildi Cezayir'de.

Cezayir, Üçüncü Bloka mensup bir devlettir ve elbette menfaatini düşünür; dolayısıyla kendisine göre birtakım tavırları vardır. Eğer bir soğukluk gelmişse, bugünkü şartlara göre Türkiye için bu varit olabilir. Yoksa Türkiye ile herhangi bir şeyi yoktur.

BAŞKAN — Sayın Altunakar, toparlayınız lütfen, süreniz doldu.

MAHMUD ALTUNAKAR (Devamla) — Bitiriyorum efendim.

Şimdi, Çin meselesi yine öyle...

BAŞKAN — Sayın Altunakar, süreniz doldu diyorum, lütfen toparlayın, süreniz doldu.

MUSTAFA ŞAHİN (Kayseri) — Hikâye de dinlemek istemiyoruz.

MAHMUD ALTUNAKAR (Devamla) — Sayın Başbakanımızın bir beyanatını gazetelerde okuduk: «Efendim, eskiden randevu isterdik, bize bu randevuyu vermezlerdi; fakat şimdi Arap prensleri bile bizi karşılıyor» buyurmuşlar.

Arkadaşlar, müsaade buyurun, takip edilen gaye ve hedefin vereceği neticeye göre bunlar takdir edilir. (ANAP sıralarından «Yalan mı?» sesleri)

Doğru, belki prensler karşılamıştır; ama buyurun Cidde'ye gidin görün, gidin Mekke-i Mükerremeyi görün, Medine-i Münevvereyi görün, arkadaşlar da gördüler, şehirler gittikçe inkişaf ediyor; çeşitli köşkler var... Kendilerine sordum, «Bu malzemeyi nereden temin ediyorsunuz?» diye; Kore'den geliyormuş beyefendiler... Eğer bu ziyaretlerin faydalı neticeleri doğmuşsa, niçin yanıbaşında olan Türkiye'den bu malzemeleri almıyorlar?

BAŞKAN — Sayın Altunakar, lütfen... Kapatıyorum... Sayın Altunakar, söz hakkınız bitmiştir, 2 dakika da tecavüz ettiniz; lütfen...

MAHMUD ALTUNAKAR (Devamla) — Bitiyor efendim.

Bugünkü gazetelerde...

BAŞKAN — Sayın Altunakar, müsamaha etmek imkânım yok, benim böyle bir yetkim yok, 5 dakika ile mahdut olduğunuzu kendiniz biliyorsunuz. Lütfen... Çok rica ederim; 2 dakika da müsamaha ettim.

MAHMUT ALTUNAKAR (Devamla) — Durumu tashih etmek için iki kelime daha ilave edecektim efendim.

Devam edeyim mi?

BAŞKAN — Üçüncü defadır rica ediyorum. Hayır; devam etmeyiniz efendim.

MAHMUD ALTUNAKAR (Devamla) — Peki.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Altunakar.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Sayın Başbakan hakkında kullandıkları ifadeden dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Sataşma olduğunu mu kabul ediyorsunuz?

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Evet efendim, «manevra» tabirini kullanmışlardır.

BAŞKAN — Sataşma olarak veririm, yoksa, sözlü soru olarak cevap hakkı veremem.

Sataşma nedenini izah edin lütfen.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başbakanın Cezayir Başbakanı ile görüşmek için manevra çevirdiğini ifade etti sayın hatip.

Sayın Başbakana sataşma gerekçesiyle söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Altunakar'ın Sayın Başbakanımıza yönelttiği soruları cevaplandırmak benim için bir zahmet değil, bilakis inançla yaptığım onur verici bir görev olmuştur.

Sayın Altunakar'ın burada, talihsiz bir şekilde, Sayın Başbakanımızın, Cezayir Başbakanı ile görüşmek için manevra çevirdiği şeklindeki ifadesi, kendi ifadesiyle söylüyorum, gayri kabili kabul ve Sayın Başbakanımızın iradesiyle gayri kabili teliftir.

Sayın Altunakar'ın, öyle anlaşılmaktadır ki, Türkçesi nerede ise, dış politika anlayışı da oradadır. (ANAP sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

Bugünün dış politikasında, artık, Sayın Altunakar'ın zannettiği gibi, başbakanlar, devlet adamları, oturdukları yerden ülkelerinin ekonomik gelişmesine seyirci kalamıyorlar. Bakınız bundan önceki Fransız Cumhurbaşkanı - başbakanı değil, Cumhurbaşkanı - Fransa'nın en büyük uçak endüstri sahibini yanına alarak, İran'a, sırf uçak satmak için resmî gezi yapmıştır.

MÜNİR SEVİNÇ (Eskişehir) — Biz ne sattık Sayın Bakan?

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyelim; devam edin efendim siz.

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Size cevap vermiyorum efendim, Sayın Altunakar'a cevap veriyorum; siz de sözlü soru sorun, size de cevap vereceğim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen karşılıklı konuşmayalım, siz sataşmaya cevap veriyorsunuz. Lütfen...

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Altunakar'ın burada söyledikleri gibi, bir tarafta, Suudi Arabistan'da Türk yapı malzemelerinin kullanılmamasından şikâyet etmek, sonra da, Sayın Başbakanın, işadamlarıyla beraber yaptığı bu dış seyahatlerden şikâyet etmek birbiriyle bağdaşan şeyler değildir; tam tersine, büyük bir çelişkidir.

Sayın Başbakanımızın bu seyahatleri sadece Türkiye'nin ihracatının artışında değil, dış tanıtmada da etkili olmuştur.

Sayın Altunakar, somut sonuç istiyorsanız, sayın milletvekili. somut sonuç istiyorsanız, «1984 senesinde Türkiye Çin'e ne kadar ihracat yapmıştır; 1985'in gerçekleşme rakamları nedir?» Her ikisini karşılaştırın.

Saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

MAHMUD ALTUNAKAR (Diyarbakır) — Sataşma var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Nedir sataşma Sayın Altunakar?

MAHMUT ALTUNAKAR (Diyarbakır) — Efendim, konuşma tarzıma, politik düşüncelerime sataştı.

BAŞKAN — Konuşma üslubunuza aynı ifadelerle cevap vermiş oldu; sataşma bunun neresinde diye soruyorum. Buyurun söyleyin, anlayamıyoruz.

MAHMUD ALTUNAKAR (Diyarbakır) — Dilime sataştı, düşünce tarzıma sataştı.

BAŞKAN — Sataşma diye bir şey yok, sizin beyanınıza cevap verdiler, sataşma kabul etmiyorum, buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

4. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatay'lı vatandaşlarımıza karşı tutumuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/406)

BAŞKAN — Efendim 4 üncü sırada, Hatay Milletvekili Sayın Tevfik Bilal'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatayli vatandaşlarımıza karşı tutumuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Tevfik Bilal?.. Yoklar.

Sayın Başbakan?. .Yok.

DIŞİŞLERİ BAKANI VAHİT HALEFOĞLU — Cevap vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Başbakanın yerine cevap vermek istiyorlar.

Soru sahibi ikinci defa bulunmadığından, soru önergesi düşmüştür efendim.

5. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, dış ülkelere yapılan gezilerin sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/411)

6. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, bankaların döviz rezervi miktarlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/412)

7. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, İstanbul İli Haliç sahillerinde istimlak edilen arsaların bedellerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/413)

8. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, yakınları aranan bazı vatandaşların yurt dışına çıkışlarına tahdit konulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/422)

9. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Yozgat - Çayıralan İlçesinde bazı vatandaşlara işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/423)

10. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatay doğumlu vatandaşlarımıza uyguladığı vize engellemesine ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/424)

11. — İstanbul Milletvekili Şabit Batumlu'nun, uygulamaya konulan yatırım projelerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/426)

12. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, eğitim enstitüsü mezunu bazı öğretmenlerin ilköğretimde görev almaya zorlandıkları iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/429)

13. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, kamu kesiminde çalışanlara evlenme yardımı yapılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/431)

14. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, İstanbul, Ankara ve İzmir belediyelerine atanan üst düzey yöneticilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/432)

15. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, Hükümetin para politikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/433)

BAŞKAN — 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ,14 ve 15 inci sıralardaki Sayın Sabit Batumlu ve Sayın Cüneyt Canver'in soru önergeleri, soru sahiplerinin izinli bulunmaları sebebiyle ertelenmiştir.

16. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in, banker ve bankerzedelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/434)

BAŞKAN — 16 ncı sırada, İstanbul Milletvekili Sayın Hüseyin Avni Güler'in, banker ve bankerzedelere ilişkin Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Mehil istenmiştir; bu itibarla ertelenmiştir.

17. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, tütün ve sigaradan Devlet tekelinin kaldırılacağına dair beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/437)

BAŞKAN — 17 nci sırada, Diyarbakır Milletvekili Sayın Mahmud Altunakar'ın, tütün ve sigaradan Devlet tekelinin kaldırılacağına dair beyanına ilişkin Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Bir hafta mehil istendiğinden, soru önergesi ertelenmiştir.

18. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'ın, Hatay Emniyet Müdürlüğünde gözaltına alınan bazı kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/439)

BAŞKAN — 18 inci sırada, Hatay Milletvekili Sayın Tevfik Bilal'in, Hatay Emniyet Müdürlüğünde gözaltına alınan bazı kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Tevfik Bilal?.. Yoklar.

Sayın İçişleri Bakanı?.. Buradalar.

Soru sahibi ikinci defa bulunmadığı için, soru önergesi düşmüştür.

AHMET ŞEVKET GEDİK (Adana) — Hem soru soruyorlar, hem de gelmiyorlar.

BAŞKAN — Efendim, hem soru sorarlar, hem gelmezler; kendi bilecekleri iş. Onlar soru soruyorlar, sizler de gelmiyorsunuz; o da sizin bileceğiniz iş.

19. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Hatay İlinde bazı vatandaşların mezhep ve inançları hedef alınarak tehdit edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/440)

BAŞKAN — 19 uncu sırada, Hatay Milletvekili Sayın Tevfik Bilal'in, Hatay İlinde bazı vatandaşların mezhep ve inançları hedef alınarak tehdit edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Tevfik Bilal?.. Yoklar.

Sayın İçişleri Bakanı?.. Buradalar.

Soru sahibi ikinci defa bulunmadığı için, soru önergesi düşmüştür.

20. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/441)

BAŞKAN — 20 nci sırada, yine, Hatay Milletvekili Sayın Tevfik Bilal'in Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Tevfik Bilal? Yoklar.

Sayın Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı cevap vermek istiyorlar.

Soru sahibi ikinci defa gelmediği için, bu soru önergesi de düşmüştür.

21. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan ve Yol - İş Sendikasına kayıtlı işçilerin toplu iş sözleşmesinin yapılamayış nedenine ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli'nin cevabı (6/443)

BAŞKAN — 21 inci sırada, Diyarbakır Milletvekili Sayın Kadir Narin'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan ve Yol - İş Sendikasına kayıtlı işçilerin toplu iş sözleşmesinin yapılmayış nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Kadir Narin?.. Buradalar.

Sayın Başbakan?.. Yok.

Cevap vermek isteyen Sayın Bakan?.. Var.

Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın, ilgileri nedeniyle, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı Sayın Hüsnü Doğan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Mustafa Kalemli, Adalet Bakanı Sayın M. Necat Eldem tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının sağlanmasını arz ederim.

Kadir Narin
Diyarbakır

Mart 1985 tarihinde toplusözleşmelerinin yapılması gereken, inşaat işkolunda faaliyet gösteren Yol - İş Sendikasına üye ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü işyerinde çalışan toplam 60 000 işçinin, bugüne kadar ekonomik bunalım içinde bulunan bu işçilerin toplu iş sözleşmesi yapılamamıştır.

Yol - İş Sendikasına sözleşme yapma yetkisi verilmediğinden dolayı sözleşme yapılamamışsa, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Mustafa Kalemli tarafından neden yetki verilmediğinin açıklanmasını;

Yetki verilmiş ve durum mahkemede sürüncemede kalmış ise, Adalet Bakanı Sayın M. Necat Eldem tarafından konunun 8 (sekiz) aylık bir sürede sonuçlandırılamamış olmasının açıklanmasını;

Mahkeme zamanında karar vermiş ise, toplu iş sözleşmesinin tarafı olan Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı tarafından, işçilerin mağduriyetine neden olan toplu iş sözleşmesinin neden yapılamadığının ve sözleşmenin ne zaman sonuçlanacağının açıklanmasını;

Dilerim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Sayın Başbakan adına, Diyarbakır Milletvekili Sayın Kadir Narin'in sözlü sorusuna cevap vermek için huzurunuzdayım.

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve bağlı işyerlerinde toplu iş sözleşmesi yapmak üzere, Toprak - Su - İş Sendikası 1.11.1984 tarihinde, Tarım - İş Sendikası 30.1.1985 tarihinde, Türkiye Yol - İş Sendikası da 8.1.1985 tarihinde yetki için başvuruda bulunmuşlardır. Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 212 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin «Bağlı Kuruluşlar» başlıklı 44 üncü maddesi uyarınca teşekkül ettirilen Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, farklı işkollarında kurulu mülga Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü, Toprak Su Genel Müdürlüğü ve Toprak İskân Genel Müdürlüğü ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Teşkilatı ve Görevleri Hakkında 235 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 5 inci maddesi ile, Orman Genel Müdürlüğüne bağlı 10 ana tamirhane müdürlüğü işyerlerinin birleşmesinden meydana gelmiştir.

Sendikların, belirtilen başvuruları değerlendirilerek, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerlerinin, farklı işkollarında kurulu bulunması sebebiyle, Türkiye Yol - İş Sendikası 22.1.1985 tarihinde, anılan genel müdürlük ve bağlı işyerlerinin hangi işkoluna girdiğinin belirlenmesini istemiştir. Bunun üzerine, bakanlığımızca yapılan incelemede, adıgeçen genel müdürlük ve bağlı işyerlerinin, 15 sıra No.'lu inşaat işkoluna girdiği tespit edilmiş, buna ilişkin karar, 30.3.1985 tarih ve 18710 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Ancak, herhangi bir yanlışlığa meydan verilmemesi için yetki işlemleri bu kararın kesinleşmesinden sonraya bırakılmıştır. Müdürlük ve bağlı işyerlerinin, tarım işkoluna girdiği sonucuna varılmıştır. Bu kararın, bakanlığımız ve Türkiye Yol - İş Sendikasınca temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 9 uncu Hukuk Dairesinin 10.9.1985 tarihli ilamı ile, Ankara 2 nci İş Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararı iptal edilerek, bakanlığımızca ilan edilen işkolu tespitinin doğru olduğu kesin olarak hükme bağlanmıştır. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve bağlı işyerlerinin işkolunun bu şekilde kesinleşmesinden sonra, Türkiye Yol - İş Sendikasının 16.9.1985 tarihinde yeniden yetki talebinde bulunması üzerine, bakanlığımızca, sendikanın çoğunluğu sağladığına ilişkin tespit yazısı taraflara gönderilmiştir.

Yüce Meclisin bilgilerine arz ederim .

Saygılarımla. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim sayın bakan.

Sayın Kadir Narin, açıklama yapmak istiyor musunuz?

Buyurun efendim.

KADİR NARİN (Diyarbakır) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tahminen 1 ay evvel vermiş olduğum sözlü soru ancak bugün burada sayın bakanım tarafından açıklandığı için kendilerine teşek-

kür ederim. Ancak, sayın bakanım ne beni, ne sizi, ne de inşaat işkolunda çalışan 60 bin işçiyi tatmin edici bir bilgi veremediler.

Sayın bakanım, tahmin ediyorum, kanunu inceleyip buraya kadar geldiler. Kanunun belli maddeleri arasında, yetki çağrısı anında, kaç gün yetkinin ilgili sendikaya verileceği açıkça ifade edilmiştir. 2822 sayılı Kanunun 7 nci maddesi der ki, «Bir işyerinde çalışan işçilerin toplusözleşmesinin yapılması için, o işyerini temsil eden sendika tarafından 120 işgünü evvel çağrıda bulunur.»

Sendika mutlaka bunun gereğini yapmıştır. Zaten sayın bakanım tarihleri de burada verdiler; tarih gayet doğru, yerinde. Kanuna göre, 6 işgünü içerisinde çağrıda bulunan bir sendikanın yetkisine, Çalışma Bakanlığı cevap verme mecburiyetindedir, kesin ifade var burada. Bakın, sayın bakanımın verdiği tarihin aynısını burada noktaladım; 8.1.1982 tarihinde sendika çağrıda bulunuyor; 6 işgünü içerisinde cevap vermesi lazım iken, aradan aylar geçmiş, halen cevap verilmemiş; halen o işyerinde çalışan 60 bin işçi bugüne kadar, bu ana kadar tüm haklardan mahrum bırakılmıştır.

Sayın Bakanımdan şunu sormak isterim, sorumda da belli etmiş idim; sorumun cevabı sadece Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına ait değildir, aynı zamanda Adalet Bakanına da aittir. Eğer Adalet Bakanlığı, zamanında, mahkeme kararıyla, 15 gün içerisinde bu sendikaya cevap verememişse, o arkadaşımın da çıkıp burada mutlaka soruma cevap vermesi gerekli idi. Bunun yanında, bu işçileri çalıştıran, yani 60 bin işçiyi çalıştıran Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı Sayın Hüsnü Doğan, acaba, bu işçileri çalıştırırken, işçilerin geçindirmekle mükellef olduğu insanları düşünmüyor muydu? Bugüne kadar, Türkiye'nin neresinde, hangi işyerinde, hangi işkolunda toplusözleşmesi yapılmamış bir işyeri vardır? Beyler, yoktur... Onun için, Sayın Bakanım zahmet ettiler; beni tatmin etmedikleri için, çalışan 60 bin işçiyi de tatmin edememişlerdir.

Yalnız, bu konuyu burada kapatırken, ondan evvel Devlet Bakanı Sayın Yılmaz beyin bir ifadesini buradan söylemeden geçemeyeceğim : Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın lisanıyla alay edercesine kelime sarfettiler. O kelimeyi aynen ona iade ediyorum. Eğer, o, lisan öğrenmemişse, onun müsebbibi o değildir.

Saygılar sunarım. (ANAP sıralarından gürültüler)

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sayın Başkan, nasıl müsaade ediyorsunuz?

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Narin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sayın Başkan, şu anda burada bulunmayan Adalet Bakanı ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanıyla ilgili iddialarda bulunuldu. Onun için, İçtüzüğün 70 inci maddesine göre cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN — İçtüzüğün 70 inci maddesine göre sataşma dolayısıyla cevap...

KADİR NARİN (Diyarbakır) — Efendim, bana, cevabı ilgili diğer sayın bakanların vermesi gerekir.

BAŞKAN — Ne bakımdan sataşma var?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Şu anda burada bulunmayan Adalet Bakanımıza ve Tarım Orman ve Köyişleri Bakanımıza, görevlerini yapmadıkları şeklinde sataşma var. (MDP sıralarından «İlgili bakanlar cevap versin» sesleri)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sizi ilgilendirmez beyefendinin avukatlığını yapmak.

BAŞKAN — Lütfen, bir dakika müsaade ediniz. Şimdi, sataşmanın ne olduğunu izah buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Efendim, bu konu ile ilgili (Sayın Milletvekili arkadaşımızın sözlü sorusu ile ilgili) Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı ile Adalet Bakanının, görevlerini yapmadıklarına dair sataşma var. Konu, benim sözlü sorumla ilgili, cevap vereceğim efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın bakanlar cevap versinler, başkası vekâleten cevap veremez efendim.

BAŞKAN — Siz, vekâleten, başka vekil adına konuşamazsınız. Başka vekil arkadaşlarımızdan bahsederek, «cevap vereceğim» diyorsunuz. Şayet «Hükümet adına» deseydiniz, hükümet adına cevap hakkınız doğardı; ama...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sayın Başkan, bu konu ile ilgili, diyorum; toplu iş sözleşmesi ile ilgili cevap vereceğim. (Gürültüler)

BAŞKAN — Yok efendim, böyle bir cevap hakkınız yok; söz veremeyeceğim, kusura bakmayın. (HP ve MDP sıralarından alkışlar)

22. — İzmir Milletvekili Durcan Emirbayer'in, İzmir - Güzelbahçe'de tapu ve ruhsat alınmadan inşaatına başlandığı iddia edilen bir kooperatife ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/444)

BAŞKAN — 22 nci sırada, İzmir Milletvekili Durcan Emirbayer'in, İzmir Güzelbahçe'de tapu ve ruhsat alınmadan inşaata başlandığı iddia edilen bir kooperatife ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Durcan izinli olduğundan ertelenmiştir.

23. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Sıkıyönetim Kanununa göre soruşturması yapılıp da göreve iadeleri istenilen işçi ve memurlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/446)

24. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, asgarî ücrete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/447)

25. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Dicle Üniversitesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/448)

26. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır Şehir Merkezi ile Dicle Üniversitesi arasındaki yolun kısaltılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/453)

BAŞKAN — (6/446), (6/447), (6/448) ve (6/453) esas numaralı Diyarbakır Milletvekili Sayın Kadir Narin'in soru önergeleri, İçtüzüğümüzün 97 nci maddesinin üçüncü bendine göre görüşülemeyeceğinden, ertelenmiştir.

27. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Tekirdağ İli üreticilerinin ürün bedeli alacaklarına ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı Ahmet Karaevli'nin cevabı (6/451)

BAŞKAN — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Tekirdağ İli üreticilerinin ürün bedeli alacaklarına ilişkin Sayın Başbakandan (6/451) esas numaralı sözlü soru önergesi.

Sayın Salih Alcan?.. Buradalar.

Sayın Başbakan veya adına cevap verecek bakan?.. Burada.

BAŞKAN — Sayın bakan cevap verecekler; önergeyi okutuyorum efendim :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun, Başbakan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygı ile talep ediyorum.

Salih Alcan
Tekirdağ

1. Merkez Tekirdağ - Çorlu, Malkara, Hayrabolu, Şarköy, Muratlı ve Saray'dan Toprak Mahsulleri Ofisince 1985 yılında üreticiden kaç ton buğday alımı yapılmıştır? Alımı yapılan buğdayın toplam maddî değeri nedir? Bugüne kadar ödenen ürün bedeli ve ödenmeyen ürün bedellerinin miktarlarını açıklar mısınız?

2. Ayrıca aynı il ve ilçelerin yağlı tohumlara sattığı ayçiçeği miktarını ve ödenilen parayla, ödenmeyen ürün bedellerini rakamlar ile açıklar mısınız?

3. Çiftçiye ödenmeyen borçların tümünün en geç ne zaman ödenmiş olacağını taahhüt ediyorsunuz?

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun efendim.

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Tekirdağ Milletvekili Sayın Salih Alcan'ın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği soru önergesinin cevabını arz etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Önergedeki soru sırasına göre cevaplarımı arz ediyorum :

1. 8 Ekim 1985 tarihi itibariyle Toprak Mahsulleri Ofisince Tekirdağ, Çorlu, Malkara, Hayrabolu, Şarköy, Muratlı ve Saray gibi 7 alım merkezinde üreticiden yaklaşık olarak 159 bin ton buğday mübayaa edilmiştir. Mübayaa edilen buğdayın değeri, yaklaşık olarak 9 milyar 400 milyon Türk Lirası olup, tamamı üreticilerimize ödenmiştir.

1 Ekim 1985 tarih ve 18885 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 85/9900 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, hububata uygulanacak kesin baş alım fiyatları açıklanmış olup, buna göre kilo başına buğdayda 3, arpa ve çavdarda 2 lira fiyat farkı meydana gelmiştir. Fiyat farkından doğan üretici alacaklarının 1985 yılı sonun kadar ödenmesi cihetine gidilecektir.

2. Tekirdağ'ın merkez ve yukarıdaki ilçelerdeki Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatiflerince, halen devam etmekte olan 1985 - 1986 iş yılında 9 Ekim 1985 tarihi itibariyle yaklaşık olarak 55 bin ton yağlık ayçiçeği satın alınmış ve üreticilerimize 6 milyar 600 milyon lira ödenmiştir. Gene 9 Ekim tarihi itibariyle mübayaa edilen ürün bedelinden ödenmeyen meblağ ise, 1 milyar 133 milyon lira olup, en kısa zamanda ödenmesine çalışılacaktır. Bugün aldığımız bilgiye göre, bu miktar, bu ilçeler itibariyle 300 milyon lira civarındadır.

Kaldı ki, hükümetimiz, özellikle bu sene yeni bir sistem getirmiş ve Yağlı Tohumlara mal teslim eden üreticilerimiz eğer ürün bedellerini bir ay geç alır-

larsa, 30 uncu gün 5 lira fiyat farkı ödenmektedir. Bunun dışında, sizlerin de bildiğiniz gibi, emanet usulü getirilmiş ve üretici, malını teslim ettikten sonra, malını teslim ettiği tarihte değil, parasını almaya gittiği tarihte bu 5 liralık aylık primler parasının üzerine konarak üreticilerimize alacakları ödenmektedir. Böylece 3 üncü soruya da cevap vermiş bulunuyorum. Yüce Meclise arz eder, saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Salih Alcan, açıklama yapmak istiyor musunuz?

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

SALİH ALCAN (Tekirdağ) — Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; Sayın Devlet Bakanımıza teşekkür ederim. Buğday konusunda tüm çiftçilerimiz, gerekli ürünlerini teslim edip, paralarını almışlardır.

Yalnız ben, rakamlarla, 1 dekara yapılan masrafların ne olduğunu ve buğdayın 1 kilogram tanesinin maliyet masrafının ne olduğunu sizlere belirtmek istiyorum. Bu fiyatlar taban fiyatla da mukayese edildiğinde, durumun, çiftçinin lehine mi, aleyhine mi olduğu ortaya çıkacaktır.

MUSTAFA KEMAL TOGAY (Isparta) — Suali bu değil ki.

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sualiniz bu değil Sayın Alcan.

SALİH ALCAN (Devamla) — Efendim, peki bunu söylemeyeyim. Yani, çiftçi gerçeği biliyor; fakat sizin de bilmenizde fayda var diye söylemek istedim.

İkinci konu, ayçiçeği...

MUSTAFA KEMAL TOGAY (Isparta) — Gerçekleri yansıtın, gerçekleri.

SALİH ALCAN (Devamla) — Efendim, sayın bakanım bunu cevaplandırdı. Siz onun vekili misiniz? Sayın bakanım burada, siz niye buraya laf atıyorsunuz? Sizin bana laf atmaya yetkiniz var mı; lütfen açıklar mısınız?

MUSTAFA KEMAL TOGAY (Isparta) — Müdahale ederim efendim, fuzulî işgalden ötürü ederim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, sayın konuşmacıya müdahale ettirmeyin lütfen.

BAŞKAN — Siz buyurun efendim.

SALİH ALCAN (Devamla) — Ben, sayın bakanıma çatmıyorum, teşekkür ediyorum.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, iktidar partisinden fazla müdahale edenleri lisanı münasiple ikaz ediniz efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim, devam edin.

SALİH ALCAN (Devamla) — 1 dekar tarlaya isabet eden yıllık kira bedeli 5 000 lira, ilk sürme nadas 1 500 lira, gübre bedeli dekar başına fosfat 25 kilogram, üre 12 kilogram, nitrat 20 kilagrom gübre üzerinden yekûn olarak 3 168 lira; gübreleme işçiliği 150 lira, ikileme 600 lira, diskaro sürgü 600 lira, 22 kilo tohumluk 1 760 lira, ekim 300 lira, mücadele ilaç masrafı 180 lira, mücadele işçilik masrafı 150 lira; dekara isabet eden bekçi masrafı 60 lira, hasat 800 lira, pazara taşıma 400 lira; toplam 14 668 lira. Yapılan masrafların normal faiz karşılığı - yüzde 30 üzerinden - tutarı 4 400 lira ve netice olarak, yekûn, 19 068 lira.

1 dekardar alınan tane miktarını 220 kilogram üzerinden düşünürsek, 1 kilogram tanenin maliyeti, yani masraf tutarı 86 lira 50 kuruş olmaktadır. Buna karşılık, verilen taban fiyat ise, 62 liradır. Aradaki farkın değerlendirmesini varın siz yapın...

ARİF AĞAĞOLU (Adıyaman) — Böyle masraf edersen, olur.

BAŞKAN — Rica ederim, rica ederim...

SALİH ALCAN (Devamla) — Şimdi, bu sene de Sayın Cumhurbaşkanımız Kenan Evren Malkara'ya geldiğinde, gerek ilçe kaymakamı ve gerekse vali, «Tüm çiftçiler, dekarına 600 kilo buğday almışlardır» dediler. Daha sonra ilçeye Sayın Başbakanımız geldiğinde, söylemiş oldukları rakamın tamamen atmasyon olduğunu ve gerçeğin, dekar başına kaç kilo olduğunu ikinci kez doğrulamasıyla valinin ve kaymakamın da, buğdayın 350 - 375 kilogram arasında olduğunu doğrulayarak ortaya koydular ve Sayın Cumhurbaşkanımıza söylenen 600 kilogramın da yalan olduğu ortaya çıktı.

Ayçiçeği alımlarına gelince : Ağustos 135 lira, eylül 140 lira, ekim 145 lira, kasım 150 lira ve aralık 155 liradır.

Değerli arkadaşlarım, çiftçinin - hele bu sene - çıkarmış olduğu ürününü ambarına koyup, bekleyecek hali yoktur. Ürününü çıkarır çıkarmaz - Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri ve diğer alışveriş merkezleri zaten onun gözüne bakmaktadırlar - elindeki ürününü pazara götürür, parasını alır ve dakikada borcunu öder; Trakya çiftçisi böyledir.

Netice olarak : Bugün veya bu ayda kaç kişinin elinde ayçiçeği kalmıştır? Hiç yoktur. Kimin ambarında vardır? Yörede mevcut tüccarların ambarında

vardır. Onlar, ellerine bir tesbih ve bir baston alarak bu ayçiçeklerini depolarlar ve neticede 135 liradan aldığı ayçiçeğini, aralık ayında 155 liradan sattığında aradaki 25 lirayı, hiçbir alınteri dökmeden, cebine koyar ve keyifli keyifli, bu memleketin yaşanacak yerlerinde yaşarlar. İşte, benim çiftçim de, bundan ıstıraplı. Halen parasını almayan ayçiçeği üreticilerine, sayın bakanımın ilgisiyle, mutlaka kısa vadede ödenmesini rica ederim.

Hepinize saygılar sunarım. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Alcan.

Soru cevaplandırılmıştır.

28. — Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Çorum İline bağlanması düşünülen yeni demiryoluna ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/456)

BAŞKAN — 28 inci sırada, Çorum Milletvekili Sayın Ali Ayhan Çetin'in, Çorum İline bağlanması düşünülen yeni demiryoluna ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Ali Ayhan Çetin?.. Buradalar.

Sayın Ulaştırma Bakanı?.. Yoklar.

Soru önergesi ertelenmiştir.

29. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, sakat ve eski hükümlüleri çalıştırma yükümlülüğünü düzenleyecek tüzüğün çıkarılmayış nedenine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/459)

BAŞKAN — 29 uncu sırada, Eskişehir Milletvekili Sayın Nuri Üzel'in, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi soru sahibinin görevli olması hasebiyle ertelenmiştir.

30. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Almanya'da çalışan vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/460)

BAŞKAN — 30 uncu sırada, Edirne Milletvekili Sayın Türkân Turgut Arıkan'ın, Almanya'da çalışan vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim sorunlarına ilişkin Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Türkân Turgut Arıkan?.. Buradalar.

Sayın Başbakan?.. Yoklar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Soru önergesi ertelenmiştir.

31. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün bakanlık bünyesinde yapılan atamalara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/461)

BAŞKAN — 31 inci sırada, Aydın Milletvekili Sayın Ertuğrul Gökgün'ün, soru önergesi, 25 gün mehil istenmesi hasebiyle ertelenmiştir.

32. — Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in, Siirt İline bağlı bazı ilçelerin karayolu sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/462)

BAŞKAN — 32 nci sırada, Siirt Milletvekili Sayın Rıza Tekin'in, Siirt İline bağlı bazı ilçelerin karayolu sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Rıza Tekin?.. Buradalar.

Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanımız?.. Yoklar.

Soru önergesi ertelenmiştir.

33. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, marangozlara tanınan kapasite belgesi uygulamasının kaldırılış nedenine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/463)

34. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Karabük Müessesesi İnşaat Müdürlüğünde çalışan işçilerden bazılarının iş akitlerinin feshedileceği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/465)

BAŞKAN — 33 ve 34 üncü sıradaki sorular, Eskişehir Milletvekili Sayın Nuri Üzel'in, görevli olması sebebiyle ertelenmiştir.

35. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, kamu kurum ve kuruluşlarına işçi ve memur alımlarında yapılan güvenlik soruşturmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/466)

BAŞKAN — 35 inci sırada, Kayseri Milletvekili Sayın Mehmet Üner'in, kamu kurum ve kuruluşlarına işçi ve memur alımlarında yapılan güvenlik soruşturmasına ilişkin Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Mehmet Üner?.. Burada.

Sayın Başbakan?.. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Soru önergesi ertelenmiştir.

36. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Nutuk adlı televizyon programının son bölümünün yayınlanmama nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/468)

BAŞKAN — 36 ncı sırada, Adana milletvekili Sayın Cüneyt Canver'in, Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi, soru sahibinin izinli olması hasebiyle ertelenmiştir.

37. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, millî eğitim politikasında genel bir değişiklik yapılıp yapılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/469)

BAŞKAN — 37 nci sırada, Zonguldak Milletvekili Sayın Muhteşem Vasıf Yücel'in, millî eğitim politikasında genel bir değişiklik yapılıp yapılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Muhteşem Vasıf Yücel?.. Yoklar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Buradalar.

Soru sahibinin 2 nci defa bulunmaması sebebiyle sözlü soru önergesi düşmüştür.

38 — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, kültür ırkı hayvancılığına dayalı süt işletmelerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/470)

39. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, ıslah edilen yerli cins inek ve koyunlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/471)

BAŞKAN — 38 inci ve 39 uncu sırada Aydın Milletvekili Sayın Ertuğrul Gökgün'ün, sözlü soru önergeleri 30 gün mehil istenmesi sebebiyle ertelenmiştir.

40. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Hekimhan İlçesinde şeriat hükümeti kurmak amacıyla propaganda yaptıkları iddia edilen Devlet memurlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/472)

BAŞKAN — 40 ıncı sırada Malatya Milletvekili Sayın Ayhan Fırat'ın, Hekimhan İlçesiyle alakalı Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi, soru sahibinin izinli bulunması sebebiyle ertelenmiştir.

41. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, tahmil ve tahliye için İskenderun Limanına yanaşan bazı yük gemilerine öncelik tanındığı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/473)

BAŞKAN — 41 inci sırada Hatay Milletvekili Sayın Abdurrahman Demirtaş'ın, tahmil ve tahliye için İskenderun Limanına yanaşan bazı yük gemilerine öncelik tanındığı iddiasına ilişkin Sayın Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Abdurrahman Demirtaş?.. Buradalar.

Sayın Ulaştırma Bakanı?.. Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

42. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, İSDEMİR için satın alınan kömür ve demir cevherlerine ilişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Devlet Bakanı Ahmet Karaevli'nin cevabı (6/474)

BAŞKAN — 42 nci sırada, Hatay Milletvekili Sayın Abdurrahman Demirtaş'ın, İSDEMİR için satın alınan kömür ve demir cevherlerine ilişkin Sayın Başbakandan sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Başbakan?.. Yok.

Sayın Demirtaş?.. Buradalar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Burada.

Sözlü soru önergesini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İskenderun Demir Çelik Fabrikaları için satın alınan kömür ve demir cevherlerine ilişkin sorularının Sayın Başbakan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına yüksek delaletinizi saygı ile rica ederim.

Abdurrahman Demirtaş
Hatay

1. İSDEMİR'e, Amerika'dan satın alınan kömürlerin ve yerli bazı demir cevherlerinin sahte kalite raporu ile stoklandığı ve fabrikada kullanıldığı doğru mudur.

2. İSDEMİR Kalite Kontrol Dairesinde çalışan yetkililere Ankara'dan telefonla emir verilerek, kalitesiz kömür ve demir cevherlerine kaliteli raporu tanzim ettirildiği doğru mudur?

3. Kalitesiz mallara kaliteli rapor tanzim edenler ve ettirenler hakkında ne gibi takibat yapılmıştır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI AHMET KARAEVLİ (Tekirdağ) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hatay Milletvekili Sayın Abdurrahman Demirtaş'ın, Sayın Başbakanımıza yönelttiği, İSDEMİR'e Amerika'dan satın alınan kömürler hususundaki sözlü soru önergesini cevaplandırmak üzere söz almış bulunuyorum.

1. İSDEMİR müessesemizce Amerika'dan ithal edilen koklaşabilir taşkömürleri, yükleme ve tahliye limanında, beynelmilel bağımsız gözetme şirketleri tarafından kalite raporları tanzim edilerek satın alınmaktadır.

Yerli cevherler ise, müessese elemanlarınca kalite raporu tanzim edilerek satın alınmaktadır. Bu nedenle, sahte kalite raporları tanzimi söz konusu değildir.

2. Yukarıda da değinildiği üzere, Amerika'dan ithal edilen kömürlerin kalite raporları, yükleme ve tahliye limanlarında beynelmilel gözetme şirketleri tarafından tanzim edildiğinden, yurt içi cevherler için de İSDEMİR müessesesi elemanlarınca kalite raporu tanzim edildiğinden, Ankara'dan, kalitesiz kömür ve cevherlere kaliteli rapor tanzimi talimatı verilmesi olayı doğru değildir.

3. Dolayısıyla herhangi bir takibat yaptırılması söz konusu değildir.

Arz eder, yüce Meclise saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Demirtaş, açıklama yapmak istiyor musunuz?

ABDURRAHMAN DEMİRTAŞ (Hatay) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Demirtaş.

ABDURRAHMAN DEMİRTAŞ (Hatay) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Devlet Bakanına teşekkürlerimi sunuyorum.

İSDEMİR için 2 nci defa huzurunuzda bulunuyorum. İSDEMİR, geçen hafta 3 üncü büyük fırınına kavuşmak suretiyle, gerek Türkiye, gerekse Hatay bölgesine ekonomik yönden büyük katkıda bulunacak olan büyük bir müessesedir. Maalesef, çeşitli hadiseler, bu müessesenin yeteri kadar gelişmesini engellemektedir.

Sorduğum sualde şu hususlar vardı: Kömür, kalitesiz geliyor, demir cevherleri kalitesiz geliyor; fakat kaliteli raporu verilmek suretiyle ocaklara gönderiliyor.

Hadisenin uzun zamandan beri devam ettiği ve yüksek fırınların büyük zarara uğradığı tespit ediliyor. Cevherler ve kömür kalitesiz olduğu takdirde - fırınlarımız eski model, yani dağıtma sistemine göre değil de, yukarıdan düşme suretiyle işlediği için süratle yanmak olmakta, bundan dolayı büyük boşluklar doğmakta ve neticede de randıman alınamadığı gibi, elde edilecek demir madenleri de, yeteri kadar verimli olmamaktadır. Bu, tespit ediliyor, daha sonra, işin farkına varan biri ihbarda bulunuyor. Bu ihbar üzerine, stoklardan tekrar numuneler alınıyor ve kontrol ettiriliyor. Bunu yapan, müessesedeki bazı vicdan sahibi kişiler.

Şunu da arz etmek istiyorum: Demir cevheri yüzde 50'den yukarı olduğu takdirde, demir cevherini veren şirkete prim verilmektedir; yüzde 50'nin altına düştüğü takdirde, zaten, belirli anlaşmalar gereğince parası ödenmektedir. Demir cevheri olarak gelen numuneler yüzde 40'ın altında, verilen rapor yüzde 55 - 60 olarak belirtiliyor ve stoktan alınan numunelerin kontrolü neticesinde, gerçekten, sahte rapor verildiği ortaya çıkıyor ve genel müdür 22 kişinin görevine son veriyor, daha doğrusu son vermiyor da, onları alıp başka bir yerde görevlendiriyor. Hadise bu; ama işin boyutları iyice tetkik edilmemiştir zannediyorum.

Sayın bakanımız burada, «Hiçbir sahtekârlık yoktur. Demir cevherine kaliteli rapor verilmemiştir. Kömüre gerekli şekilde normal düzen içerisinde rapor verilmiştir» diyor; ama hadisede 22 kişi bu bölümden uzaklaştırılıyor, başka bir yere veriliyor. Birtakım hadiseler saklanıyor...

Sayın bakandan istirham ediyorum: Buraya gerekli müfettişleri göndersin. Ben, geçen defa kendileriyle birlikte fabrikaya gittiğimde sordum; gerçekten, 22 kişi buradan alınmış, başka bir yerde vazifelendirilmişlerdir. Yalnız, hadisede, Ankara'dan da birtakım telefonların gittiği ifade ediliyor ve bu sebeple bunların işine son verilmediği, aksine, yer değiştirmek suretiyle hadiseyi örtbas etmeye çalıştıkları ifade ediliyor.

Ben tekrar, bu durumu, sayın bakandan rica ediyorum, teftiş vasıtasıyla bunları bir yoklasınlar, Ortada bir hadise var; İskenderun ve o bölge çalkalanıyor; ama ben, herhalde genel müdürlük veya teknik kişiler tarafından sayın bakanımıza verilen raporlarla bu hadise arasında bir tutarlılık göremedim. Hadise, yerinde ve bu şekilde ifade ediliyor; sayın bakanımız burada resmî ağızdan ve aldıkları bilgiye istinaden, «hadise yoktur» diyor.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Demirtaş.

Soru cevaplandırılmıştır.

43. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, besi hayvanlarının sayısına ve besicilere kullandırılan krediye ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/475)

44. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, salgın hayvan hastalıklarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/476)

BAŞKAN — 43 ve 44 üncü sıralarda, Aydın Milletvekili Sayın Ertuğrul Gökgün'ün, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergeleri vardır; mehil istenmesi sebebiyle her 2 soru önergesi de ertelenmiştir.

45. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, mahsulünü piyasa fiyatına satan çiftçilerin taban fiyatı üzerinden fatura düzenlemeye mecbur bırakıldığı iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/477)

BAŞKAN — 45 inci sırada Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, mahsulünü piyasa fiyatına satan çiftçilerin taban fiyatı üzerinden fatura düzenlemeye mecbur bırakıldığı iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi bulunmaktadır.

Sayın Murat Sökmenoğlu?.. Buradalar.
Sayın Maliye ve Gümrük Bakanı?.. Yoklar.
Ertelenmiştir.

46. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, yurt dışından ithal edilen tohumlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/478)

BAŞKAN — 46 ncı sırada Aydın Milletvekili Sayın Ertuğrul Gökgün'ün, yine, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi, mehil istenmesi sebebiyle ertelenmiştir.

47. — Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Sivas İlindeki Deliktaş Tüneli inşaatının iptal edilme nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/479)

BAŞKAN — 47 nci sırada, Çorum Milletvekili Ali Çetin'in, Sivas İlindeki Deliktaş Tüneli inşaatının iptal edilme nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi var.

Sayın Ali Ayhan Çetin?... Buradalar.
Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı?... Yoklar.
Sorunun görüşülmesi ertelenmiştir.

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/529) (S. Sayısı : 353) (1)

BAŞKAN — Gündemin, «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» bölümüne geçiyoruz.

1 inci sıradaki, «Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu üzerinde görüşmeye devam edeceğiz.

Sayın Komisyon?... Yok.
Sayın Hükümet?... Yok.
Tasarının görüşülmesi ertelenmiştir.

2. — Antalya Milletvekili Ali Dizdaroğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 175, 176, 177 ve 178 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Nevşehir Milletvekili Turan Öztürk ve 31 arkadaşının aynı mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/102, 2/230) (S. Sayısı : 82, 82'ye 1 inci ve 2 nci ek) (2)

BAŞKAN — 2 nci sıradaki, Antalya Milletvekili Ali Dizdaroğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 175, 176, 177 ve 178 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Nevşehir Milletvekili Turan Öztürk ve 31 arkadaşının aynı mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

---

(1) 353 S. Sayılı Basmayazı 22.10.1985 tarihli 19 uncu Birleşim Tutanağına eklidir.

(2) 82 S. Sayılı Basmayazı 28.6.1984 tarihli 85 inci Birleşim Tutanağına; 82'ye 1 inci Ek S. Sayılı Basmayazı 11.10.1984 tarihli 11 inci Birleşim Tutanağına eklidir.

Sayın Komisyon?... Yok.
Sayın Hükümet?... Yok.
Bu tekliflerin görüşmeleri de ertelenmiştir.

3. — 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/669) S. Sayısı : 332) (1)

BAŞKAN — 3 üncü sıradaki 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu üzerinde görüşmeye geçiyoruz.

Komisyonca geri alınmış olan madde henüz gelmediğinden, görüşmesi ertelenmiştir.

4. — Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (1/701) (S. Sayısı : 349) (1)

BAŞKAN — 4 üncü sıradaki, Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu hakkındaki görüşmelere başlıyoruz.

Sayın komisyon ve hükümet yerlerini aldılar.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim : Komisyon raporunun okunmasını isteyenler... (HP sıralarından «Çoğunluk yok» sesleri.)

---

(1) 332 S. Sayılı Basmayazı 7.6.1985 tarihli 109 uncu Birleşim Tutanağına eklidir.

(2) 349 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

III. — YOKLAMA

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, çoğunluk yok, yoklama yapılmasını istiyoruz.

(HP sıralarından 10 milletvekili ayağa kalktı.)

BAŞKAN — Yoklama isteği mahiyetindedir; yoklama isteyen arkadaşlarım, lütfen isimlerini yazdırsınlar.

Sayın Seyfi Oktay, Sayın Neriman Elgin, Sayın Şevki Taştan, Sayın Kenan Nuri Nehrozoğlu, Sayın Ömer Kuşhan, Sayın Vecihi Ataklı, Sayın Cahit Tutum, Sayın Kadir Narin, Sayın Edip Özgenç ve Sayın Barış Can yoklama talep etmişlerdir.

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — İyi ki, 10 kişiyi bulabildiniz...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayı önemli değil, keyfiyete bak sen; konunun çok önemli olduğunu biliyoruz.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Sayın Başkan, müdahale eder misiniz?.

BAŞKAN — Müdahale etmeyelim lütfen; haklarıdır, Tüzük gereğince bir hakkı kullanmaktadırlar, lütfen müdahale etmeyelim, saygılı olalım birbirimize.

10 kişi oldu efendim.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — «Hele şükür 10 kişiyi buldunuz» demek suretiyle grubumuza sataşmada bulunmuştur arkadaşımız.

Arkadaşlarımız komisyonda çalışıyorlar. Lütfen, bu şekildeki sözlere izin vermeyiniz.

BAŞKAN — Evet, evet; birdenbire söyledikleri için, mani olamadım.

Yoklamaya başlıyoruz efendim.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yetersayımız vardır, görüşmelere devam ediyoruz.

KÂTİP ÜYE SÜLEYMAN YAĞCIOĞLU (Samsun) — Yetersayı vardır, tamam.

H. BARIŞ CAN (Sinop) — Sayın Başkan, Kâtip Üyenin hareketi usul olarak güzel değil; burayı kahveye çeviriyor. Lütfen efendim...

BAŞKAN — Saydık arkadaşlarım, hepinizi saydık; buradan arkadaşlarım da tespit ettiler. Bunun aksini ifade etmek biraz yanlış oluyor.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, söylemiş olduğunuz sonuca değil, şu anda Başkanlık Divanındaki çok değerli arkadaşlarımızın sergilediği görüntüyedir bizim itirazımız. Onların hareketlerinin tezahürü olarak biz zaten bu tepkiyi gösteriyoruz efendim. (ANAP sıralarından «Allah, Allah» sesleri)

BAŞKAN — Evet, Başkanlık Divanındaki arkadaşlarımızı ikaz ederiz efendim.

VECİHİ ATAKLI (Şanlıurfa) — Oraya yakışmaz; biraz ciddî olsunlar.

KÂTİP ÜYE SÜLEYMAN YAĞCIOĞLU (Samsun) — Sonra konuşalım; ne yapacağımızı biz biliyoruz.

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

4. — Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (1/701) (S. Sayısı : 349) (Devam)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde Halkçı Parti Grubu adına Sayın Cahit Tutum, buyurun efendim.

HP GRUBU ADINA CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı üzerinde grubumun görüşlerini arz ediyorum.

Değerli üyeler, devletin aslî ve sürekli bir görevi olan öğretim ve eğitim konusunda, son on, onbeş yıldır değişik yaklaşımlar dikkati çekmektedir. Son yıllarda, devletin tek başına eğitimin üstesinden gelemeyeceği, bu konuda özel kesimin de sorumluluk yüklenmesi gerektiği yargısı âdeta, empoze edilmeye çalışılmaktadır. Önce, özel yüksekokullarla başlayan bu akım, Anayasa Mahkemesinin bilinen kararından sonra, daha çok ortaöğretim düzeyine kaymış, oradan da bugünkü dershaneler sistemine gelinmiştir.

Ülkemizde özel öğretim kurumları, ilk kez, 1965 yılında çıkarılan 625 sayılı özel bir yasa ile ayrın-

tılı bir biçimde düzenlenmiştir. Bu düzenleme 2 kez önemli değişikliğe uğramış, her değişiklikte de, özel kesimin eğitim alanındaki rolü artırılmak istenmiştir. 1983 yılında 2843 sayılı Kanunla yapılan ilk değişiklikte mealen okuyorum, bakınız ne denmektedir: «Mevcut kanun bazı yönlerden aksamaktadır. Özellikle öğretim ve eğitim hizmetlerine, özel sektörün geniş ölçüde katılması zorunludur. Çünkü, Devletin aslî görevi olan eğitim - öğretim hizmetleri devlet tarafından tam olarak yerine getirilememektedir. Özel eğitim kurumları bu konuda Hazineye herhangi bir yük getirmeden katkıda bulunmaktadırlar. Bu kurumlar, bir yönüyle önemli bir kamu hizmetini yerine getiriyorlar; ancak bir yönüyle de birer ticarî müessesedirler. Bu nedenle, özel sektörün teşebbüs ve işbirliğini faydalı ve etkili bir şekilde sağlayabilmek için, kanunun aksayan hususlarının ve boşluklarının giderilmesi gerekmektedir.»

Değerli üyeler, ikinci değişiklik, bugünkü iktidar zamanında gerçekleştirilmiştir, 1984 yılında 3035 sayılı Yasa ile gerçekleştirilen bu değişikliğe de hâkim olan espri, yine, özel kesim yaklaşımıdır. Değişikliğin genel gerekçesinde bakınız yine ne denilmektedir: «Resmî öğretim kurumlarıyla, özel öğretim kurumları arasında daha yakın koordinasyon ve işbirliği sağlanması zorunludur. Eğitim gibi önemli bir sektöre ciddî yatırımlar yapan özel öğretim kurumlarına devlet, yol gösterici, teşvik edici bir tavırla yaklaşmalıdır.»

Sayın üyeler, görüldüğü gibi, son iki değişikliğin altında, eğitimi özel kesime açma yaklaşımının izlerini apaçık görmek mümkündür.

Şimdi, üçüncü defa, değişiklik tasarısıyla karşı karşıyayız. Bu kez, genel nitelikli bir değişiklik değil; ama son derece önemli bir maddenin değiştirilmesi söz konusudur. Değiştirilmek istenilen bu madde nedir? Neden, bu madde, 3 yılda 3 defa değişikliğe maruz kalmaktadır, bunun nedeni nedir?

1983 yılında çıkarılan 2843 sayılı Yasa, 625 sayılı Kanunun 5 inci maddesini değiştirmektedir. Şimdi 5 inci maddeyi orijinal şekliyle okuyorum : «Yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek veya tüzelkişiler adına her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar. (Bu ibarenin altını lütfen çiziniz, çünkü biraz sonra önünüze gelecek) Ancak, bu kanunun hükümlerine göre kurulmuş özel okullara, Türk millî eğitiminin amaçlarına uygun olarak çalışmak üzere Millî Eğitim Bakanlığının izniyle, öğretim elemanı ve ders araç ve gereçleri yardımında bulunabilirler.»

Madde bu ve bu madde, sürekli birtakım unsurlar getirilerek değiştirilmek istenmiş; ama öylesine planlanmış ki, safha safha gidilmiş ve en sonunda, şu anda karşılaştığımız durum...

Bu değişikliğin ilkinde, bakınız ne deniyor, yapılan değişikliği okuyorum : «Yabancı uyruklu gerçek veya tüzelkişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzelkişiler adına her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar.» Bu yasağı bir defa daha tekrarlıyor; «Ancak...» diyor 2843 sayılı Kanunla değişik bir şey getiriliyor; «...yabancı çocukların eğitim ve öğretimi için, ilgili ülke temsilcileriyle Türk vatandaşlarının bu amaçla kuracakları vakıflar tarafından uluslararası nitelikte özel okul açılmasına, Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.» Ayrıntılarını okumuyorum... Yani, ilk defa, 1983 yılında 2843 sayılı Yasa ile, uluslararası eğitim ve öğretim yapacak okul açma izni, ilgili ülke temsilcileriyle Türk vatandaşlarına tanınmaktadır; yani, yabancılar da açabilecektir.

Şimdi, bu 5 inci madde böyle devam ederken, bir değişiklik yapılma ihtiyacı daha otraya çıktı. Demin bahsettiğim değişiklik Danışma Meclisinde kabul ettirilirken «Ülkemizde belirli bir süre kalacak yabancı öğrencilerin eğitimlerine imkân sağlamak üzere uluslararası okul açılmasına bir ayrıcalık hükmü getirmektedir» denilmekte idi; bir ayrıcalık, yani yabancılara bir imtiyaz getiriliyordu.

Bu konuda ikinci değişiklik, 3035 sayılı Kanun olarak, bu iktidar zamanında bu Meclisten çıkmıştır; bunu da arz edeyim : 3035 sayılı Kanun geldiğinde, sadece teferruatı düzenlemek tüzüğe bırakılmıştı; «Bu tüzük çok zor, işlemiyor. Lütfen, bunu yönetmeliğe çeviriniz» denmiş ve bu Meslisten icazet alınmıştı. Bu Meclis, tıpkı kendisinden önce önüne getirilip onayladığı - son derece önemli bir hüküm - yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzelkişiler adına her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar» yasağını muhafaza etmiştir, 10 ay evvel.

Şimdi, Özel Öğretim Kurumları Kanununun bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkınaki Kanun Tasarısı tek madde gibi gözüküyor; ama bakın neler getiriyor :

1. «Uluslararası okul» lafını beğenmiyor; bunun yerine, «milletlerarası öğretim kurumu» diyor. Bunu neden böyle diyor bilmiyorum, açıklamıyor. Bunun sebebini siz soracaksınız, lütfen sorunuz; niçin «milletlerarası öğretim kurumu» diyor? Acaba, kapsamını mı daraltmak istiyor, yoksa genişletmek mi istiyor, belli değil.

2. Yabancı uyruklu gerçek veya tüzelkişilerin kendi adların veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzelkişiler adına Türkiye'de yeniden öğretim kurumu açılamayacağı yolundaki yasağı kaldırıyor, yani, 1935 senesinden beri Türkiye'de uygulanan bir yasağı kaldırıyor.

3. Uluslararası öğretim kurumu açma iznini Bakanlar Kuruluna vermişti bu Meclis; «olmaz» diyor Bakanlar Kurulu, «oraya kadar götürmeyin, Millî Eğitim Bakanlığı yapsın bu işi» diyor ve onu da Millî Eğitim Bakanlığına çeviriyor.

4. Uluslararası nitelikte özel okul açma izninin, daha evel, münhasıran yabancılarla Türkler'in ortaklaşa kuracakları vakıflara verileceği öngörülürken; vakıflarla da olmasın bu, hiç vakıf falan olmasın, «doğrudan doğruya, yabancılar kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu vatandaşlar açabilsinler» şekline dönüştürülüyor.

Nihayet;

Bu şekilde açılacak kurumların Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde işlem görmesi isteniyor.

Tabiî, getirilen önemli bir iki fıkra ile de, açılacak öğretim kurumlarında Türk millî değerlerine aykırı eğitim yapılmaması, müfredat programlarının bakanlığa sunulma zorunluluğu gibi bazı ilaveler de getiriliyor.

Şimdi, büyük bir dikkati gerektirmeyecek kadar açıkça söylenmiş olan şey şudur : Uluslararası okul açma izni ağır şartlara tabi olduğu için işlememektedir. Kalkınma yolunda olan ülkemiz için yabancı sermayenin, bilgi, tecrübe ve teknolojinin faydasını inkâr etmek mümkün değildir. Her sahada olduğu gibi, eğitim sahasında da yabancı sermayenin yatırım yapabilmesi için, en azından, mevzuattaki engelleyici veya zorlaştırıcı hükümleri değiştirmek gerekmektedir.

Değerli üyeler, demek ki, yabancı sermayeyi cezbedecekmiş bu müesseselerin açılması izni; böylelikle, yabancı teknoloji de gelecekmiş! Bu, ne ölçüde inandırıcıdır? Yani ben bir eğitimci olarak düşünemiyorum... Herhalde buradan bizi ikna edecek sözler söylenecektir; ama Millî Eğitim Komisyonu Raporunda ileri sürülen gerekçe ile, hükümet gerekçesi, hiç ama hiç uyuşmuyor. Bakınız, komisyon gerekçesinde, «Tasarı ile, gerek diplomatik görevle ve gerekse ticarî, ilmî ve diğer görevlerle yurdumuzda bulunan yabancıların çocuklarının öğretim problemlerinin halledilmesi amaçlanmaktadır» diyor. Hükümet öyle demiyor, hükümetin öyle bir niyeti yok; çünkü, komisyonun gerekçesinde, sadece diplomatik görevle veya ticarî, ilmî ve diğer görevlerle yurdumuzda bulunan yabancıların çocukları için bir imkân getirildiği söyleniyor; oysa böyle bir ifade yok, metne baktığımız zaman.

Şimdi, sorularım şunlar :

1. İktidarın çıkardığı yasanın üzerinden 10 ay gibi kısa bir süre geçmesine rağmen, bu değişikliğe neden gerek görülmüştür? 10 ay evvel, 8 ay evvel göremediğimiz hangi ihtiyaç çıkmış da, o zaman bize söylememişler, 10 ay sonra getirip bize kabul ettirmek istiyorlar; ne oldu bu 10 ay veya bir yıl içinde? Bunu lütfen açıklasınlar.

2. Yabancıların Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açma yasağını niçin kaldırmaktasınız; Atatürk döneminde (1935'lerde) Maarif Kararnamesinde açıkça belirtilen bu yasağı niçin kaldırıyorsunuz? Bu yasağın ortadan kaldırılması ne anlama gelmektedir? Acaba Lozan'ı ilgilendiriyor mu, bilemiyoruz; çünkü, sık sık şu dile getiriliyor : «Efendim, yabancılar tarafından açılan okullarla, şimdi açmak istediğimiz uluslararası okullar arasında hiçbir ilişki yoktur; birbirine karıştırmayın bunu.»

Bunu diyorlar; ama o birinci fıkrayı niye kaldırıyorlar, yeniden özel öğretim kurumları açılmasını engelleyen o hükmü, ta 1935'lerden bu yana gelen hükmü niye kaldırıyorlar?

3. Uluslararası okulların açılmasında mütekabiliyet şartı olacak mıdır?

Bu konuda maddede bir işaret yok.

4. Bugün sefarethanelerin bünyesinde ya da dışında açılmış okullar vardır; bunların statüsü nedir, merak ediyorum. Buralara Türk uyrukluların da alındığını -kişisel bilgim olarak- biliyorum; oysa, bu açacağımız okul, münhasıran yabancıların çocuklarını alacaktır, Türk uyrukluları almayacak.

Peki, bu sefarethanelerin bünyesinde veya dışında faaliyetlerini sürdüren bu okullar, uluslararası okul açılınca ne olacaktır? Yani, statüleri değişecek mi? Halen Türkiye'de büyükelçilik ya da konsoloslukların bünyesinde kaç adet okul bulunmaktadır? Nerelerdedir?

İkamet ve Selahiyeti Adliye Sözleşmesine bağlı mektuplarda 30 Ekim 1914 tarihinden önce varlığı tanınmış İngiltere, Fransa ve İtalyan vatandaşlarına ait öğretim kurumlarının tanınması söz konusu idi; fiilen mevcut; ama tanınmamış olanların da iyi niyetle inceleneceği taahhüt edilmişti. Acaba, bu hükümlerde bir değişiklik mi yapıyoruz? Açık seçik söylenmelidir.

5. Hangi ülkelerde, Türk çocukları için tarafımızdan açılmış ya da o ülke yurttaşları tarafından açılmış kaç okul vardır? Bildiğimize göre, Almanya'da olması gerek; lütfen açıklasınlar. Nerede, Türk çocukları için bu şekilde açılmış okullar vardır ve hangi düzeydedir; 20 mi, 30 mu, 10 mu? Bilelim... Avrupa ülkelerinde, 2 milyon dolayında Türk işçisi bulunduğuna göre, bunu bilelim, Meclis bilmelidir; hangi devletler bunu açmış veya oradaki Türk vatandaşları açabilmiş?

Sözlerimi bağlamak istiyorum. Bu, bana çok karışık gibi geldi. Belki, saygıdeğer Milli Eğitim Bakanı bu konuda yeteri kadar inceleme yapmıştır, umuyorum; böyle bir açıklamayı, onun dikkatli tutumundan bekliyorum. Benim, kendilerine hatırlatacağım şudur; 1983 yılında Danışma Meclisinde bu konu tartışılırken acaba, komisyon sözcüsü olan saygıdeğer kişinin o zaman söyledikleri mi kasteddiliyor? Bunu dikkatlerinize sunacağım.

2843 sayılı Yasa münasebetiyle şöyle demektedir : «Özellikle İslam ülkelerinden Batı ülkelerine çocuklarını gönderen varlıklı kişilere Türkiye'de de bir seçenek sunulmuş olacaktır, bunu kabul ederseniz. Uluslararası okul açıldığı takdirde, bugün sefaret toprakları dışında kültür merkezleri veya benzeri binalarda her türlü denetimden uzak olarak -denetimden uzak, diyor, bu önemli- faaliyet gösteren okullar bir yerde toplanacak ve denetimimiz altına alınacaktır».

Acaba, amaç bu mudur sayın bakanım? Yani, amaç, sefarethanelerin bünyelerinde faaliyet gösteren o okulları denetim altına almak ve onları, tamamen o okulların yerine ikame etmek midir?

Bu arada, ısrarla, sorularımız üzerine Milli Eğitim Bakanlığı Temsilcisi Sayın Sorguç bakınız şöyle demektedir : «Efendim, ikinci fıkrada öngörülen uluslararası okul, yabancı okul değildir. Kaygıları dağıtmak ve konuyu biraz daha aydınlatmak için, bu okulun belli başlı özelliklerini arz ediyorum -diyor ve devam ediyor- Uluslararası okul, bu amaçla kurulan bir Türk vakfı tarafından ve tamamen Türk mevzuatına uygun olarak açılacaktır.»

Sayın bakan, bu konuda tabii, soruyorum : Neden vakfı kaldırıyorsunuz? Çünkü, Milli Eğitim Bakanlığı temsilcisi öyle diyor; devam ediyor; «En önemlisi, bu okulla sadece yabancıların çocukları devam edebilecektir. Kısacası, diğer birçok ülkelerde olduğu gibi, yurdumuzda da bir süre kalacak yabancıların -demin okuduğum, komisyon sözcüsünün beyanıyla alakalı değil- bir süre kalacak olanların, diplomat, işadamı gibi kimselerin, çocuklarına bir sosyal kolaylık sağlamak söz konusudur. Bizim birçok çocuğumuz da yabancı ülkelerde bu tür kurumlara devam etmektedir. Bu okula Türk çocuğu gitmeyeceğine göre, dile getirilen kaygılar da varit değildir. Sonra, tasarının yasalaşmasıyla bu okullar hemen açılmayacaktır zaten. Her okul için Bakanlar Kurulu izin verecektir.» Bakanlar Kurulundan izin alma keyfiyetini şimdi niye kaldırıyorsunuz? «Okulların, sadece yabancıların yoğun olduğu büyük yerleşim merkezlerinde açılmasına cevaz verilecektir.» Ne oldu sayın bakan, uygulamada hangi sıkıntılar çıktı? lütfen bunları da açığa çıkartalım.

Son iki sorum da şu : Bu okulları nasıl denetleyeceksiniz? Daha önemlisi, uluslararası okullar açılınca, bugün sefarethanelerde bulunan okullar ne olacaktır?

Münhasıran yabancıların devam edebileceği okullar açılabileceğine göre, ruhban okulları da açılabilecek midir? Din eğitim ve öğretimi yapan kurum, askeri okul ve emniyete ilişkin okulların açılması Türk vatandaşlarına yasak; peki, «Özel Öğretim Kurumları» deyimi neleri içermektedir acaba? Bunlar da olacak mı? Çünkü, Lozan'dan beri, azınlıklar için, yabancılar için, din eğitimi veren okulların açılması kısıtlanmıştır. Bunların da açıklığa kavuşturulması gerekir.

Saygıdeğer üyeler, zamanınızı daha fazla işgal etmemek için, lütfen, bu küçücük 5 inci maddeye; ama içeriği son derece yoğun olan bu maddeye ilgilerinizi ve dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bu söylediğim ihtimaller varit olmayabilir; ama çok dikkatli ve son derece duyarlı bir tavır almak zorunluluğunu hissediyoruz; Meclis olarak bu tavrı göstereceğinizden de emin bulunuyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Tutum.

Tasarının tümü üzerinde, Anavatan Partisi Grubu Adına Sayın İsmail Dayı, buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA İSMAİL DAYI (Balıkesir — Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; bu vesile ile sizlere saygılarımı sunarak sözlerime başlamak istiyorum.

Ülkemizde bulunan yabancı diplomatların, ilim ve işadamlarının çocuklarının okuyabilmeleri, kendi ülkelerindeki okullara denk tahsil yapabilecekleri herhangi bir öğrenim kurumuna, bugüne kadar, maalesef -kendi sefaretleri dışında- kavuşamadıkları için, birçok güçlükler arz edegelmiştir. Yaklaşık bir veya iki sene önce, kanun tashih edilerek böyle bir imkân tanınma yoluna gidilmişse de, değerli Halkçı Partisi sözcüsü arkadaşımın da çok haklı endişelerle birçok sualler yönelttiği, madde olarak küçük; fakat mana olarak cidden önemli olan bu tasarıya bir işlerlik getirilemediği için, yeniden bir değişiklik ihtiyacı doğmuştur.

Tahmin ederim ki, kendileri de bilirler, bundan evvel verilen ruhsat, vakıflar tarafından kurulabilme ruhsatıdır. Türkiye'de vakıflar tarafından kurulabilecek, eğitim kurumları ise birçok güçlüklerle kurulabilmektedir. Bugüne kadar, yaklaşık, belki 40 senedir, ilgili arkadaşlardan öğrendiğime göre, 1946' dan bu yana, yabancı diplomatlar, ilim adamları ve işadamlarının çocuklarını okutabilecek bu tip okul kurma teşebbüslerine, müracaatlarına Türkiye'de rastlamışızdır; fakat bunlardan bir türlü sonuç alınamamış ve bu konu ilk defa ciddî olarak Konsey döneminde ve iktidarımızın ilk yılında ele alınmıştır.

Hadise şudur : Ben de Sayın Halkçı Partili arkadaşım gibi, cidden, «Yabancılara yeni imtiyazlar mı veriyoruz?» diye endişeyle bu tasarıyı ele aldım; ama benim seçildiğim bu komisyonda 1985'in 6 ncı ayında, daha önceki MDP'li, Halkçı Partili ve Anavatan'lı arkadaşlarım ve o dönemdeki Millî Eğitim Bakanı ve sözcüsü ve diğer ilgili arkadaşlar bu tasarıyı birlikte geliştirmişler.

Tasarı niçin işlemiyor? Olay şudur değerli milletvekili arkadaşlarım : Bugüne kadar edinebildiğimiz bilgilere göre, büyükelçiliklerde çalışan yabancılar, sefaretler bünyelerinde ve denetimimiz dışındaki okullarda çocuklarının ilk, orta ve lise tahsillerini kendi program ve imkânları nispetinde yaptırabilmektedirler. Bendeniz İstanbul'da Fransız sefaretinde bizim denetimimiz dışında okutulan çocuklara rastladım. Ancak, bir başka yere tayin edildikleri zaman, bu insanların tahsil yönünden geri kalmalarını önlemek bakımından, kendi bünyelerinde, memleketlerinde muadeleti tanınan okulları ola gelmiştir; fakat bunu kaç sefaret yapabilmiştir? Farz edelim ki, Fransız Sefareti, İngiliz Sefareti veya bir başkası, mesela Amerikan Sefareti... Ama ülkeler gelişmiştir, ülkemiz gelişmiştir... Şimdi, tabiî birçok elçiliğin burada birçok kuruluşu vardır.

Tatbikatta aksayan taraf şudur, değerli milletvekili arkadaşlarım :

Kendi memleketimiz içinde bir araştırma yaptım; geçen sene Sayın Millet Meclisi Başkanımızla Pakistan'a gittiğimizde, bizim büyükelçilik mensuplarının çocuklarının da okuma güçlüğü ile karşı karşıya kaldıklarını orada misal olarak arz ettiler. Çünkü onlar da, bir yerde görevleri gereği, 2 sene bir yerde, 3 sene bir yerde, 5 sene bir yerde çocuklarını okutabilecek, tabiî geleceğe hazırlayacak istikrarlı bir okulu da bizden istediler. Yani, bizim elçilerimiz için dahi varit.

Bir diğer araştırmama göre, ülkemizde, mecburî olarak sizin bir yere atayamadığınız bazı memur arkadaşlarımızın haklı olarak, yasaların kendilerine verdiği haklara dayanarak «O yerde çocuklarımı okutacağım okul olmadığı için oraya gitmem» diye, belirli seviyeye gelmiş görevlilerimizin gitmeyi arzu etmediklerini tespit ettim.

Sorun şöyle karşımıza çıkıyor: Genellikle büyükelçiliklere atanan insanlar - ya tecrübesiz genç memurlar veya kısa zamanda çocuklarını başka memlekete bırakıp okuttukları için, bölünmüş aileler oluyor - ekseriya çocuklarını bir an evvel istikrarlı bir yerde okutabilmek için burada uzun süre kalmıyorlar ve hemen mecburî hizmetin dışında bir başka yere tayinlerini arzu ediyorlar; fakat, arz ettiğim gibi, gelecekte bize problem getirmesin diye, Millî Eğitim Komisyonumuzun değerli üyeleri tarafından haziran ayında yapmış oldukları bu kanun çalışmasında, bakanlığın tasarısından farklı olarak bu okullarda Türk devletinin güvenliğine ve menfaatlerine aykırı ve Türk Milleti ve millî değerleri aleyhinde eğitim ve öğretim yapılamaz şeklinde bir fıkra da getirilmiştir.

Bu okullarda para meselesi, kazanç meselesi kanaatimce ilk mesele değildir, yani bunların bize mutlaka döviz getireceği meselesinden hareket edilmemiştir; fakat burada, büyükelçilikler çalışanlarının ilim ve işadamlarının - Türk çocuklarına kapalı - tamamen yabancı uyruklu - çocuklarını okutabilmeleri için, devlet denetiminin giremediği elçilik hudutlarının dışında yeni bir - okul tabiri de değiştirilmiş komisyonunca - öğretim kurumu kurulması ihtiyacından dolayı bu tadil tasarısı getirilmiştir. Esas getirilmek

istenen, arz edilmek istenen husus budur. Biraz evvel arz ettiğim gibi, bunun kazanç tarafı şüphesiz ki, vardır; ama bu, önde gelen bir mesele değildir. Evveliki tasarımızda, bu okulları vakıflar kurabilir, şartını getirdiğimiz için (Medenî Kanunda vakıfların ne şekilde kurulacağı çok kısıtlı olarak tespit edilmiştir; bir defa, Türk vatandaşları tarafından kurulabileceği şartı vardır; kişiler sermaye koyacak, denetimi kendisi tarafından yapılmayacaktı), böyle bir okulu gelip Türkiye'de kurmayı kolay kolay düşünemezlerdi ve düşünmemişlerdir. sonraki tadilatta, denetimin çoğunluğu Türk vatandaşlarında kalmak kaydıyla vakıflara üye olma kolaylığı getirilmiştir; fakat bu da işlenmemiştir.

Değerli arkadaşlarım birçok suallerine ilgili arkadaşlarım cevap vereceklerdir; fakat bizim burada arzu ettiğimiz incelik şudur: Bugün siz elçilik içindeki okullardaki eğitimi denetleyebilir misiniz? Hayır denetleyemezsiniz. Onların, daha başka, kendilerine göre elçilik duvarların içinde kendi özel durumları vardır; ama dışarıdaki okulu daha kolayca denetlersiniz. Çünkü buraları, her manada, hür ve bağımsız Türk Devletinin denetimi içindeki yerlerdir; ama elçilikler, özel, kendilerine müstesna birtakım imkânlar verilen kuruluşlardır. Bir defa, denetim, bu gelen tasarıya göre daha, kolaylıkla yapılacaktır.

İkincisi: Burada diğer birçok ülkelerin çocuklarına dünya standartlarına uygun bir okul kurulabildiği takdirde, bunu bir yabancı kurabilecek, yabancılarla Türkler beraber kurabilecek veya yalnız başına Türk müteşebbisleri kurabilecek Vakıf kurma şartı kaldırılmaktadır. Çünkü, vakıf tarzında bir hizmet yapılmamıştır bugüne kadar; kurulmamıştır ve kurmaya da kimse yanaşmamıştır.

Ayrıca, eğer, bugünkü dünyanın gelişen teknik bilgileri çerçevesinde iyi bir standartta okul kurulabilirse, kurumlar gelişebilirse, şüphesiz ki, bu, bizim diğer eğitim kurumlarımıza da müspet manada etki edecek, örnek olacaktır.

Şahsî görüşüme göre, bir diğer husus da şudur: Birçok büyükelçi, bu memlekete tayin olunca, okuyan çocuğu varsa ya çocuğunu eşiyle birlikte kendi ülkesinde bırakmakta, ya çocuğunu yatılı olarak yine kendi ülkesinde veya başka yerlerde okutmaktadır. Halbuki, bu çocuklar, Türkiye'de okusalar, muhakkak ki, gelecek için Türkiye'nin hudutları içinde geçen zaman süresi içinde bu memleket hakkında bilgileri olacaktır; bu memleket hakkında, yarına dönük müspet önbilgileri olacaktır; bu da bizim için son derece faydalıdır. Gelecek için şimdiden, birçok insan memleketimizi tanıtmaya yarayacağı gibi, ileride memleketimizi destekleyecek ve müdafaa edecek insanların yetişmesine bu tip okullar vesile olacaktır.

Aziz milletvekilleri, bugün Türkiyemizden birçok insan Batı ülkelerine lisan kurslarına ve okullarına gitmektedir. Zannıma göre, bu konuda en fazla mesafe alan ülke İngiltere'dir ve İngiltere, adeta, gelirlerinin bir kısmını da, bu tip okulları organize ederek, oralarda pansiyonlarda kalan, paralı okuyan öğrencilerden temin ederek bütçesini takviye etmektedir; kanaatimce, büyük de rakamlar elde etmişlerdir. Biz, geleceğe dönük; fakat bugüne kadar işlerliği olmayan maddenin tadilatını bunun için gerekli gördük.

Ben huzurunuzu fazlaca işgal etmeyeceğim; özünü sizlere arz ettiğimi zannediyorum ve Millî Eğitim Komisyonunda da, beraberce, bütün arkadaşların birlikte oluşturdukları - bakanlık tasarısından daha geliştirilmiş olan - bu metin yasalaşırsa, memleketimiz için, milletimiz için hayırlı olacağına kaniim.

Saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Dayı.

Tasarının tümü üzerinde, Milliyetçi Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ali Bozer; buyurun efendim. (MDP sıralarından alkışlar)

MDP GRUBU ADINA ALİ BOZER (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; huzurunuza gelmiş bulunan tasarı hakkında partimin görüşlerini çok kısa ve esas noktalara münhasır olmak üzere arz etmek istiyorum.

Birinci husus: Hükümetin teklif ettiği metinle, «milletlerarası okul» deyimi kullanılmaktadır. Buna karşılık, komisyonun teklif ettiği metinde, «okul» deyimi yerine, «kurum» deyimi getirilmiştir. «kurum» deyimi, «okul» deyimine nispetle çok daha kapsamlıdır, yükseköğretim kuruluşlarını da kapsar. Eğer bu değişiklik yükseköğretim kurumlarını da kapsamak maksadıyla yapılmış ise, bu takdirde, bu kanun, 5 inci maddesi itibariyle, Anayasanın 130 uncu maddesinin ikinci fıkrasına tamamen aykırıdır; Çünkü, yükseköğretim kurumları ancak vakıf şeklinde kurulabilir. Bu hususun mutlaka tescili veya tashihi gerekir. Bir komisyonda, «okul» deyiminin yerine, «kurum» deyiminin konulmasının bir manası olması gerekir. Bu değişiklik niçin yapılmıştır? Önce, bunu öğrenmek istiyoruz.

İkinci husus yine, 5 inci maddeyle ilgilidir. Bu maddenin ikinci fıkrasında, «Bu kurumların müfredat programları Türk Devletinin millî güvenliğine ve menfaatlarına aykırı olmamak kayıt ve şartıyla kurum idaresince hazırlanarak bakanlığa sunulur» deniliyor.

Peki, bu programlar, Türk Milletinin millî menfaatlarına aykırı ise, uygulanacak müeyyide nedir? Bakanlık bilgi alma mercii midir, yoksa bir onay mercii midir? Bu hususun mutlaka açıklığa kavuşturulması gerekir. Tasarı bu şekilde kanunlaştığı takdirde, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının, ikinci fıkrada belirtilen hususlarda denetim hakkı tamamen kaldırılmaktadır; bunu sakıncalı buluyoruz.

3 üncü husus; 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında dile getirilmiştir; öğretim faaliyetleri, idare, eğitim, öğrenci, öğretmen ücretleri, bu kurumların sevki idaresine ve takdirine bırakılmıştır. Özel Öğretim Kurumları Kanununda, bu konu, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının denetimindedir. Bu iki tür okul arasında - özellikle öğrenci ücretleri yönünden - niçin bir fark gözetilmektedir? Çünkü, bunlar şirket olarak kurulmaktadır. Bu itibarla, eşitlik arz etmeyen bir düzenlemenin karşısındayız.

Değerli milletvekilleri, ANAP adına konuşan değerli arkadaşımın ileri sürdüğü fikirler istikametinde düşünmek başka, bunları Anayasamız ve mevcut mevzuatımızın muvacehesinde düzenlemek başka iştir. Bu felsefede olabilirsiniz, biz de arkadaşımızın felsefesini paylaşabiliriz; fakat biz bu okullara bir imtiyaz yaratılmasının isabetli olduğu görüşünde değiliz. Bizim tezimiz, imtiyazlı bir yüksekokul düzeninin getirilmemesi istikametindedir, Anayasa düzenine bağlı kalınması istikametindedir. Bu hususları arz etmeyi görev saydım.

Saygılar sunarım. (HP ve MDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bozer.

Şahısları adına Sayın Türkân Arıkan; buyurun efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen yılın temmuz ayında, 28.7.1984 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 3035 sayılı Yasadaki 5 nci maddeye bakıyoruz ki, değişiklik orada yapılıyor - o madde aynen şöyle: «Yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişiler, kendi adlarına veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzelkişiler adına her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar; ancak, yabancı çocukların eğitim ve öğretimi için ilgili ülke temsilcileriyle Türk vatandaşlarının bu amaçla kuracakları vakıflar tarafından uluslararası nitelikte özel okul açılmasına Bakanlar Kurulunca izin verilebilir. Uluslararası özel okulun açılabileceği yerler, açılış şekli, işleyişi, denetimi, gözetimi ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir».

Bu madde değiştiriliyor; anladığım kadarıyla, bu madde ile, yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişilere, doğrudan doğruya kendilerinin ve Türk vatandaşları ile ortaklık yolu ile (yani herhangi bir şirket kurma yolu ile) bu özel okulları açma iznini veriyor.

Sanıyorum, kritik noktası burası. Herhangi bir yabancı uyruklu gerçek kişi gelecek ve Türkiye'de böyle bir okulu açabilecek. Halbuki geçen yıl kabul ettiğimiz yasada, böyle bir usul yoktu.

Üstelik, izin meselesi Bakanlar Kuruluna verilmişken, bu kez doğrudan doğruya Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bırakılmış oluyor; ikinci fark da burada ortaya çıkıyor.

Özel okulların açılabileceği yerler tamamen yönetmelikle düzenleniyor. Burada da, o konuda herhangi bir açıklık getirilmiyor. Benim görebildiğim farklar burada.

Ben merak ediyorum, acaba Humeyni gelip Türkiye'de bir okul açmak isterse, izin verecek miyiz? Yeni getirilen teklife göre, rahatça, böyle bir okul açılmasına izin verilebilecektir.

Saygılar sunarım. (HP ve bağımsızlar sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Komisyon ve Hükümet söz istiyorlar mı?..

YILMAZ ALTUĞ (Sıvas) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Altuğ şahsı adına görüşecekler; buyurun efendim.

YILMAZ ALTUĞ (Sıvas — Sayın Başkan, değerli üyeler; yabancı özel öğretim kurumlarının tesisi, memleketimizde 1609 yılında gerçekleşmiştir; ilk kez, Saint Benoit Lisesi o tarihte kurulmuştur ve maalesef ters bir etki yapmıştır. Şöyle ki, 17 nci Yüzyıla doğru, artık, memleketteki azınlıklar (Ermeniler, Yahudiler, Rumlar) tamamen Türkçe konuşur ve Türk kültürünü benimsemiş bir haldeyken, ilk defa 1609 yılında açılan bu okul ve bundan sonra gene peşi peşine açılan yabancı okullar, maalesef, azınlıklara millî benliklerini kazandırmışlar ve sonunda koca imparatorluğun çökmesine yol açılmıştır.

Bu bakımdan, cumhuriyetimizin ilk yıllarında bu konuda çok hassas davranılmıştır. Cumhuriyetimizin temel direklerinden olan Lozan Antlaşmasıyla, hep biliyoruz, üç devlete tahdidî olarak, savaş başladığı sıradaki mevcut okulların devamına müsaade edilmiştir. Elimizde listeler var - özür dileyerek söyleyeyim, senelerce bu konuyu okutmuş bir hoca olarak - memleketimizi işgal ve türlü şekillerde elde etmek isteyenlerin, savaş başlar başlamaz ilk işleri, yüzlerce ve yüzlerce okul açmak olmuştur. Bu bakımdan, Lozan'da, tahdit sistemine gidilmiştir; ondan beri de - Atatürk dönemini hatırlayacak olursanız - çok hassas davranılmıştır; mesela, Bursa'daki Amerikan Lisesinde üç Türk kızının zorla Hıristiyan yapılması üzerine burası kapatılmıştır.

Bunu, şu bakımdan söylüyorum: Şimdiye kadarki usulümüz, sınırlı tahdittir, 1965 yılında 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu da bu şekilde: O zamana kadar mevcut yabancı okulların devamına müsaade etmekle beraber, o tarihten sonra hiçbir şekilde buna izin vermemiştir.

Şimdi, benim tasarı bakımından bazı sorularım olacak. «Milletlerarası Öğretim Kurumu» nedir? Ben bunu anlayamadım; anlayamadım değil, anladım da, şöyle anladım şimdi efendim, yabancı bir okul vardır, bu yabancı okula Türk öğrenciler alınır, bunun ismi yabancı okuldur; bir Türk okulu vardır, buna yabancı öğrenciler alınır; ama Türk okuludur. Şimdi, anladığım kadarıyla, burada, bir vakıf veyahut da şirket vasıtasıyla bir Türk okulu kurulmak istenmektedir, yani Türkler tarafından bir okul, öğretim kurumu kurulmak istenmektedir. Buna milletlerarası bir mahiyet vermek, bu okulun yönetimine de yabancıların karıştırılması demektir; yani, yöneticiler muhtelit mi olacak, karma mı olacak ki, milletlerarası bir şekil verilmek isteniyor? Bu, nereden meydana gelmektedir? Bunu anlayamadım.

Diğer bir konu «Öğretim kurumları» deniliyor. Değerli arkadaşım Ali Bozer'in de belirttiği üzere pek açıklık yok. Buna, acaba, yükseköğretim kurumları da dahil midir? Oradaki bir eksiklikten yararlanarak, yarın bu şekilde yükseköğretim kurumları kurmak da mümkün olacak mıdır? Çünkü, «okul» daha dar bir tabirdir, «öğretim kurumu» daha geniş bir tabirdir.

Bu konu hassas bir konudur, elbetteki komisyondaki arkadaşlar bunu düşünerek getirmişlerdir: fakat zannediyorum ifadede açıklık yok. Mesela bence, «Milletlerarası Öğretim Kurumu» tabirini kaldırıp, eğer kuracaklarsa, «Türkler tarafından, şu, şu şartlarla bir öğretim kurumu kurulur» demekte yarar vardır.

Hepinizi saygıyla selamlarım, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Altuğ.

Komisyon veya hükümet adına konuşma talebi var mı efendim?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet adına, buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Değerli milletvekilleri; 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 5 inci maddesini değiştirmek amacıyla huzurlarınıza getirilmiş bulunan tasarı üzerinde, değerli grup temsilcisi arkadaşlarımız ve şahsı adına konuşan değerli milletvekillerimiz görüşlerini dile getirdiler. Esas itibariyle tasarının Anayasanın 130 uncu maddesine olan uygunluğu bakımından bir endişe beyan edildi.

Ben konuya, Anayasa açısından bir endişe var mı, noktasından başlayarak girmek istiyorum. Bilindiği gibi, Anayasamızın 130 uncu maddesi, yükseköğretim kurumlarıyla ilgilidir; bizim değiştirmek istediğimiz 625 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ise, ortaöğretim kurumlarını içerisine alan bir kanun tasarısı olması itibariyle, yükseköğretimle ilgili bulunmaktadır. Bu bakımdan, Anayasamızın, yükseköğretime ilişkin hükümlerinin bu kanun muvacehesinde bir endişe konusu yapılması mümkün değildir; bunu peşinen arz etmek isterim.

Bunun dışında muhtelif sualler var; ben bu sualleri tespit etmeye gayret sarf ettim. Esas itibariyle deniliyor ki, «Neden, kısa bir süre geçtiği halde, böyle bir kanunla ikinci bir değişiklik yapmak ihtiyacı doğmuştur? Çünkü, 2843 sayılı Kanun ile, 3035 sayılı Kanun, özellikle 3035 sayılı Kanun, 1984 yılı içerisinde bir değişikliğe uğramıştır. «Neden, 1985 yılının ekim ayında bir değişiklik ihtiyacı ortaya çıkmıştır?» deniliyor.

Aslında, dile getirilen tadil bir nokta var. Hâkim durum şöyle değerlendirilmektedir: İlk kanunda bir espri var, 3035 sayılı Kanuna kadar gelen bir espri; bu, şudur: «Yabancı uyruklu gerçek veya tüzelkişiler, kendi adlarıyla veya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek ve tüzelkişiler adına her ne suretle

olursa olsun Türkiye'de yeniden özel öğretim kurumu açamazlar» demektedir. Bu ibare, 2843 ve 3035 sayılı kanunlarda muhafaza edilmiştir; ancak, kanun değişikliğine ilişkin, huzurlarınıza gelen tasarıda bu paragraf yer almamaktadır; Çünkü, burada bir temel yaklaşım değişikliği yapılmaktadır. Yani, bugün dışa açılan Türkiye'nin böyle bir okul açmak suretiyle ticarî, iktisadî, sınaî münasebetlerini geliştirmek, diplomatik münasebetlerinde bir etkinlik sağlama gibi düşünceleri vardır ve bu düşünceler, bu kanunun gerekçesindeki anaunsurlar olmaktadır; dolayısıyla, «... her ne suretle olursa olsun Türkiye'de yeniden özel eğitim kurumu açamazlar» ibaresi, bu tasarıda oldukça yumuşatılmış ve bu tasarının, 3035 sayılı Kanunun işleyişine engel teşkil eden, vakıflara bırakılan hususları da kaldırılmış ve kanunun işleyişine kolaylık getirilmek istenmiştir.

Bir noktada daha önemli değişiklik yapılmıştır: Mesele, bir vakfın statüsü çerçevesinin dışına çıkarılmış ve 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde mütalaa edilmiştir. Bence, 3035 sayılı Kanun ile teklif edilen tasarı arasındaki en belirgin farklılıklardan bir tanesi de burada yatmaktadır; dolayısıyla, «Neden vakıflara bırakılmıyor da bu, serbest bir vaziyette, Türk vatandaşlarıyla veya ortaklık yoluyla, ortaklık tesis edecek yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişilere 6224 sayılı Kanun çerçevesinde böyle bir imkân veriliyor? düşüncesinin anagerekçesi bu olmaktadır. Bu tür okulların, yani sadece yabancı uyruklu kişilerin devam edeceği ilk ve ortaöğretime hitap eden kurumların serbestçe açılmasına imkân veren bir esas getirilmek istenmektedir.

Tabiî, bu serbestiyetin sınırı var: «Bu serbestiyet nereye kadar gidecektir? Denetimsiz mi olacaktır? Efendim, birisi ruhban okulu açmak isterse veya bir askerî okul açmak isterse, buna imkân mı verilecektir?» gibi endişeler de dile getirildi.

Şüphesiz, bu, izne tabidir. Mesela, bir önerge var: «Efendim, bu izin, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca verilmesin de, onun dışında, sadece Bakanlar Kurulu bu izni versin» demektedir. Tabiî, yüce Meclisin takdirine bağlı bir husustur; olabilir. Biz, ille Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığımız bu izni versin demiyoruz; ancak bir izin keyfiyeti söz konusudur ve bu izin verilirken, bu okullardaki mevcut müfredat programları, okulun işleyiş tarzı, idaresi ve diğer hususlar mutlaka denetime tabi olacaktır; dolayısıyla, bu okulların işleyişine ilişkin endişelerin de, verilen bu izin zımnında, mevcut olmaması gerektiğini ifade etmek isterim.

Bir de, yabancılar tarafından açılmış özel öğretim kurumları var: Yani Saint Benoit, Saint Michel, Avusturya Lisesi ve diğer ortaöğretim kurumları gibi... «Sadece yabancıların devam edeceği okullar açılınca, bu okulların durumu ne olacak?; Sayın Tutum'un suallerinden bir tanesi de buydu.

Tabiî, statü farklılığı var. Bu okullar karma okullardır ve bu okullarda Türk vatandaşları okumaktadır. Halbuki, açılmak istenen okullar, yabancılara münhasır okullardır. Temelde bir haklılık vardır; ancak burada benzerlik arz eden husus, büyükelçilikler bünyesinde açılmış bulunan okulların durumuyla, bunu belki, mukayese etmek daha uygun olabilir.

«Bunların durumu ne olacaktır» dediler. Elçiliklerin bünyesi içerisinde açılmış bulunan okullar, faaliyetlerine devam edeceklerdir.

«Onların statüsü nedir?» dediler. Bunlar, bu hususta kendi hükümranlık hukukunun cereyan ettiği alanda faaliyet gösteren bir eğitim kurumu olmaları itibariyle, pek tabiî, bunların statüsünü biz tayin edemeyiz. Kendi müfredat programlarına ve kendi statülerine göre, bu okullardaki eğitim ve öğretim faaliyeti devam edecektir.

Ancak, sınırların dışına çıkan bir okulu, sadece yabancılara açtığımız takdirde hukukî statüsü ne olacaktır? Burada, demin de arz ettiğim gibi, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde alınmış bir teşvik söz konusudur. Hükümet, bunu teşvik etmek istemektedir. Acaba dışarıdan yabancılar gelir mi? Sadece Türkiye'deki diplomatik misyonun çocukları veya Türkiye'ye geçici süre ile gelmiş işadamlarının çocukları değil, bunun dışında, okuma gayesi ile gelecek olan yabancı uyruklular da bu okullara şüphesiz devam edebilirler. Bu bakımdan da bir mahzur olmadığı ve tasarının gayesine uygun olduğunu düşünmek gerekir.

«Ticarî gaye olacak mı?» diye bir soru oldu. Tabiî, vakıf kaldırılınca, ticarî gaye, haliyle olacak, üstelik, 6224'e göre, teşvik edilen bir faaliyet haline getirilmiş oluyor tasarıda. Bunu gayet açık seçik olarak ifade etmek isterim.

Bunun dışında, 30 Ekim 1910 tarihine kadar mevcut bulunan, Türkiye'deki, yabancılar tarafından açılmış öğretim kurumları, bilindiği gibi, İkamet ve Selahiyeti Adliye Sözleşmesine bağlı mektuplarda -

Sayın Tutum bunu dile getirdiler - bu tarihe kadar olan okulların mevcudiyeti kabul edilmiştir ve bundan sonra olanlara müsaade edilmeyeceği dile getirilmiştir.

Burada, «Bu, bir nevi, bu müsaadenin aşılması manasına gelir mi» diye ifade buyurdular. Bu manaya gelmediği kanaatindeyim; çünkü bu, yabancı uyruklular için açılan okullardır; yabancılar tarafından açılmış okullara ise, bugün Türk çocuklarımız devam etmektedirler. Arada fark vardır; onun aşılması mahiyetinde mütalaa edilmemesi gerektiği kanaatindeyim.

«Neden, «okul» yerine, «kurum» tabiri geçmiştir? diye bir endişe dile getirildi. Doğrusu, bu konuya ben de biraz takıldım; acaba «kurum» tabiri, kanunun muhtevasını aşan bir gelişmeye yol açar mı, okul dışında birtakım müesseseler de bu teşvik çerçevesi içerisine girer mi, diye düşündüm. Ancak, hemen bakılacak olursa, kanunun başlığında «kurum» tabiri vardır. «Kurum» tabirinin geçmesinin nedeni, komisyonda, muhtevayı düzeltmek ve tabirler arasında ayniyatı sağlamak açısından yapılmıştır; tasarının başlığı da, «Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkındaki Kanun Tasarısıdır»; dolayısıyla, buradaki «kurum» tabirini bu şekilde mütalaa etmek gerekir.

Sorulan sualler aşağı yukarı bunlardan ibaret; ilave sualler olursa bunlara da cevap vermek isterim.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

SALİM EREL (Konya) — Soru efendim...

BAŞKAN — Görüşmeler bittikten sonra soru hakkı doğuyor; lütfen o zaman sorunuzu rica edeyim.

Efendim, son söz milletvekilinindir hükmü karşısında Sayın Abdurrahman Demirtaş söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Demirtaş.

ABDURRAHMAN DEMİRTAŞ (Hatay) — Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bugün Türkiyemizde özel okul kavramı şu şekilde gelişmektedir : Lozan Antlaşmasından önce açılmış olan ve yabancıların işlettiği okullar vardır. Bu okullara Türk çocukları da alınabiliyordu ve halen bu okullarda çok sayıda Türk çocuğu da okumaktadır. Lozan Antlaşması bunları tahdit etmiştir, hatta tamirleri dahi, Lozan Antlaşması gereğince, yapılamamaktadır. Müteaddit defalar, Millî Eğitim Bakanlığına, «Çatımız akıyor tamir edelim, falanca yerlerimizi onaralım» diye müracaatlar olmuştur, Lozan Antlaşması gereğince, bu istekler yerine getirilememiştir. Çünkü bunlar, Türk çocuklarını okutuyorlar.

İkinci bir husus : Bizim kendi vatandaşlarımızın açtığı özel okullar vardır; bunların denetimi de yine Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Şimdi, bazı hadiseleri hatırlatmak istiyorum; bir zamanlar İngiliz Lisesi, Millî Eğitim Bakanlığımızın birtakım girişimlerini benimsemedi, o sebeple büyük bir ihtilaf doğdu ve nihayet İngiliz Lisesi kendini lağvetmek mecburiyetinde kaldı; lise, bizim Millî Eğitim Bakanlığına devredildi ve Millî Eğitim Bakanlığı, orayı, Anadolu Lisesi olarak devam ettirdi.

Şimdi, bunun ötesinde, konsolosluklara bağlı okullar vardır. Ankara'nın Balgat semtinde Amerikan Koleji var; bu koleje birçok ülkenin çocukları devam ediyor. Yalnız, kapasitesi mahdut olduğu için, Amerikan Sefareti bu okula fazla öğrenci almıyor.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Bu okulda Türk öğrenci var mıdır?

ABDURRAHMAN DEMİRTAŞ (Devamla) — Bu okulda hiç Türk öğrenci yoktur.

Fransız Kültür Ataşeliğine bağlı «Papillon» vardır. Papillon, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tanınmamaktadır; ama buna rağmen, Ankara'ya dönen, merkezde çalışan bazı sefirlerimizin, bunun ötesinde bazı ileri devlet adamlarımızın çocukları bu okullara devam ettiler. Bu okullardan aldıkları tasdikname Türk Hükümeti tarafından tanınmadı, denkliği kabul edilmedi. Müsaade ederseniz bir hadiseyi size intikal ettireyim : Zamanında, isim vermek istemiyorum, bir devlet adamımızın çocuğu bu Papillon'dan mezun oldu. Denklik istediler; fakat Millî Eğitim Bakanlığı vermedi - ben o zaman Talim Terbiye Dairesi üyesiydim - bu çocuk Fransa'ya gitti; Fransa'da bir koleje kaydoldu, oradan tasdikname aldı, geldi. Fransa, Papillon'u, yani buradaki, sefaretteki okulu tanıyor; tabiî, biz de Fransa'daki okulları tanıyoruz. Bu çocuk Fransa'ya gitti, Fransa'da kaydoldu, oradan aldığı tasdikname ile Türkiye'ye geldi ve Türkiye'de denkliği kabul edildi. Buna rağmen, halen, bu Papillon'da Türk çocukları da vardır; ama Türk liselerine gidemiyorlar; Türk liselerine herhangi bir geçiş istekleri olduğu zaman, bunların denkliği verilmiyor. Yalnız bu değil, bilebildiğim kadarıyla, İtalyanların var, Arapların var, Mısırlıların var, birçok ülkenin kendi çapında okulları var; bizim de var... Mesela, Almanya'da işçi çocukları için

okul açmadık; ama orada okula mümasil bir kurum geliştirdik. Diploma almak isteyen çocuklar, sefaretlerimize giderler, orada bir komisyon huzurunda imtihan olurlar ve diplomalarını alırlar.

Getirilen kanun nedir? Yalnız yabancı uyruklu öğrencilere eğitim verecek internasyonal anlamda bir okul olacak. Bunun eğitim açısından hiçbir mahzuru yoktur; çünkü halen mevcuttur; Amerikan Koleji var, Fransızların Papillon'ları var, İtalyanların lisesi var, Mısırlıların var... Biz onları kabul etmiyoruz. Lozan Antlaşmasıyla intikal eden yabancı okullar vardır, idareleri yabancılara aittir; hatta Türklere ait olsa da, onların gelişmesini engelleyecek Lozan Antlaşması vardır.

Burada getirilmek istenen kavram, tamamen yabancı uyrukluların devam edeceği bir okuldur. Bu yabancı, nihayet buradan diplomasını alır gider, dış ülkelerde tahsiline devam edebilir. Biz denkliğini tanıdığımız için oradan diploma alır gelir, bizim üniversitelerimizde okuyabilir; nitekim bugün üniversitelerimize Zambiya'dan dahi gelip kaydolan öğrenci vardır. Bu kanunun getirmek istediği birtakım kolaylıklar elbette var ve faydalı olacağı kanaatindeyim.

Yalnız şu var: Mesela bir ruhban okulu açılsa ne olacak? Büyük Ada'da bir ruhban okulu var; yüksekokul kısmını daha önce, 1973'te Millî Eğitim Bakanlığı lağvetti, «Yüksekokul olamaz» denildi ve ondan sonra orası yalnız bir orta dereceli okul halinde kaldı. Bu okula, gazetelerde takip etmişsinizdir, Kudüs'ten Ermeniler geliyor, Hıristiyanlar geliyor, burada tahsil yapıp dışarı gidiyor ve aleyhimizde propaganda yapıyorlar. Bunu bırakın, bizim okullarımızda da okuyan birçok öğrenci yurt dışına kaçıp gitmiş ve aleyhimizde propaganda yapmıştır, bu da bir gerçektir.

Önemli olan husus şu: Böyle, ruhban yetiştirecek veya Humeyni anlamında öğretim yapacak müesseselerin açılmasını önleyecek tedbirlerin gelmesi önemlidir. Bakın ben size 625 sayılı Kanunun 3035 sayılı Kanunla değişik maddesini arz edeyim. Orada, Bakanlar Kuruluna müsaade veriyor. Sayın bakanımız da demin arz ettiler, «önerge var» dediler. Bu önerge kabul edilirse, gerçekten, Bakanlar Kurulu, bizim fikriyatımıza aykırı düşecek bu kabil okulların açılmasını önleyebilir. Bu sebeple, maddede bu değişikliğin yapılması şarttır. Kafamızdaki, zihinlerdeki ters, çarpık okulların açılmasını önleyecek yegâne tedbir bu olabilir.

Ben 5 inci maddenin o son fıkrasını okuyorum: «Türk vatandaşlarının bu amaçla kuracakları vakıflar tarafından uluslararası nitelikte özel okul açılmasına Bakanlar Kurulunca izin verilir.» diyor; 625 sayılı Kanunun 3035 sayılı Kanunla değiştirilen 5 inci maddeisnin son fıkrası böyle. Eğer biz bu tedbiri getirirsek, kafamızı işgal eden ve tehlike arz edecek olan nitelikteki okulların açılmasını önleyebiliriz. Arz ettiğim gibi, bugün kendi okullarımızda okuyan kişiler dışarıda Türkiye'nin aleyhinde propaganda yapıyorlar. Bu o şekilde de önlenemez, bu şekilde de önlenemez; ama bir sıkıntı ortadan kalkmış olur.

Yabancı misyon var, büyükelçilikler var; birçoğu Balgat'taki Amerikan Kolejine gitmek istiyor, orası almıyor; bunlar büyük sıkıntı içindedirler. Zaman zaman Millî Eğitim Bakanlığına müracaat etmişlerdir; fakat, maalesef, o zamanki düşünce tarzıyla bunlara müsaade edilmemiştir.

Ben kanunun eğitim açısından bir sakınca getireceğine inanmıyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Abdurrahman Demirtaş.

Değerli arkadaşlarım, gruplar adına ve şahıslar adına olan konuşmalar bitmiştir, ayrıca da hükümet adına görüşler belirtilmiştir.

Soru sormak isteyen bir arkadaşımız vardı yalnız. Soru sormak isteyen arkadaşlarım varsa, lütfen isimlerini kaydettirsinler :

Sayın Kâni Bürke, Sayın Salim Erel, Sayın Vural Arıkan, Sayın Hüseyin Şen, soru sormak istiyorlar.

Başka soru sormak isteyen?.. Yok.

Buyurun Sayın Kâni Bürke.

MUSTAFA KÂNİ BÜRKE (Denizli) — Efendim, yabancı uyruklular için açılacak olan bu öğretim kurumlarında, muhtelif sakıncalı öğretim yapılabilir. Bunun için, bakanlık veya Bakanlar Kurulunun iznine tabi olacaktır. Ancak, Sayın İsmail Dayı arkadaşımız «Bizim de yabancı memleketlerde çocuklarımızın öğretim kurumuna ihtiyacı olduğunu ve müşkül durumda olduklarını» söylemişlerdi. Acaba bu yasada bu izin verilirken mütekabiliyet aranacak mı, aranmayacak mı; bu şartı koyabilir miyiz, koyamaz mıyız? Benim sorum bu.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Biz tasarıda mütekabiliyet şartı düşünmedik. Ülkemizin durumunu

ve bu tasarıdaki gerekçeleri düşünerek, mütekabiliyet koyduğumuz takdirde, tamamen bu sistemi başta frenlemiş olacağımız düşüncesiyle mütekabiliyet düşünmedik. Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Salim Erel.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, 625 sayılı Kanunun 3035 sayılı Kanunla değişik 5 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirildiği Komisyonumuzca ifade ediliyordu. Ancak, 5 inci maddenin başlangıcında «Yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebileceği milletlerarası öğretim kurumu» ibaresinin gerekçesini arz edeceğim, ayrıca bu konuda bir de önerge hazırladım, şu anda vereceğim; ibarenin «Yalnız, Türkiye'de oturan yabancı uyruklu öğrenciler» şeklinde değiştirilmesini daha yararlı görüyorum. Sayın Bakanımız ve Sayın Komisyon Başkanımızın bu konudaki görüşlerini öğrenmek istiyorum. Zira, biz, «Yalnız yabancı uyruklu öğrenciler» ibaresini yasallaştırdığımız takdirde, maksadının ne olduğunu bilmediğimiz kimselerin de ülkemize gelerek buradaki okullarda öğretime devam edeceği ve bir noktada bu yasa ile misyonerlere yasal çalışma olanağı sağlayacağımız kanısındayım. Bu nedenle, «Yalnız Türkiye'de oturan yabancı uyruklu öğrenciler» ibaresinin ilavesi uygun olacaktır diye mütalaa ediyorum. Sayın Bakanımızdan ve Sayın Komisyon Başkanımızdan bu yolda olumlu cevap aldığımız takdirde seviniriz.

Diğer bir husus...

BAŞKAN — Sorunuz çok kısa ve açık olacak, biliyorsunuz; lütfen mümkün olduğu kadar kısa sorun efendim.

SALİM EREL (Konya) — Peki Sayın Başkan.

Bir diğer hususu öğrenmek istiyorum : Yabancı uyruklu öğrenciler için açılacak okullar, tesisler, kendilerine mülk şeklinde mi verilecek, yoksa kiralık bina şeklinde mi olacaktır? Zira, yabancıların Türkiye'de mülk edinmeleri Anayasa Mahkemesince yasaklandı. Bu, bilinen bir gerçektir. Bu bakımdan, bu tesislerin ne şekilde kullanılacağını soruyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Evet efendim; teşekkür ederim Sayın Erel.

Buyurun Sayın Hükümet.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Değerli arkadaşım Erel'e teşekkür etmek istiyorum bu suallerin için. Gerçekten, kanunun olgunlaşmasına büyük ölçüde yardımcı olacağına inanıyorum. Özellikle birinci konuda bir değişiklik yapılmasının, bugün içinde bulunduğumuz şartlar bakımından, yerinde olacağına ben de inanmaktayım. Şöylece açıklamak isterim : Kanun gerekçesindeki esas yazılış şeklinde, Türkiye'deki yabancı misyon için, diplomatik ve ticarî gayelerle Türkiye'ye gelip gidenlerden, ikamet etmiş olanlar için bunu ben de geniş manada düşünmüştüm. Tabiî, burada söz konusu olan, Türkiye'ye gelip de, Türkiye'de ikamet edenlerdir. Yoksa, Türkiye'ye gelip giden kişi Türkiye'de neden çocuğunu okutsun? Bu, biraz marjinal bir durum olabilir.

Aslında, geniş manada düşündüğümüzü ben de ifade etmiştim; ancak bugün Türkiye'de yükseköğrenimde yabancı uyruklu talebe oranı önemli ölçüde artmıştır. Yabancı uyruklu öğrenci oranının artmasının getirebileceği bazı muhtemel rahatsızlıklar ve endişeler olabilir. Ortaöğretimde bu imkânı verirsek, bu endişelerimizi ortaöğretime de, açılacak bu okullar münasebetiyle taşımış olma tehlikesi mevcuttur. Bu bakımdan, geniş manada yorum yapmamak suretiyle, tasarıda bahsi geçen ve gerekçede ifadesini bulan, Türkiye'deki diplomatik misyon için, ticarî gayelerle Türkiye'ye gelip yerleşmiş olanların çocukları için ve diğer, bu şartlara uyan yabancı uyruklular için, bu okulların açılmasının, başlangıç olarak uygun olacağı kanaatindeyim. Ben bu önergeyi bu açıdan destekliyorum efendim.

İkinci olarak, «acaba mülk edinmeleri mümkün müdür? Yabancıların mülk edinmesine ilişkin kanunu Anayasa Mahkemesi iptal etti; bu nasıl olacak?» sorusu soruldu.

Burada, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu söz konusudur. Bu kanun çerçevesinde, belli şartlara uymak kaydıyla, yabancılar zaten mülk edinme imkânına sahiptirler. Dolayısıyla, yeni bir esas getirmiyoruz. 6224 sayılı Kanunun esasları çerçevesinde bu mesele halledilecektir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Efendim, lütfederseniz ben de bir sual sormak istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bahadır, sırayla efendim; şimdi soru sorma sırası Sayın Vural Arıkan'da.

Buyurun Sayın Arıkan.

VURAL ARIKAN (İzmir) — Sayın Başkan, biliyorsunuz inkılap kanunlarının korunmasıyla alakalı, Anayasamızın 174 üncü maddesi var; bunun bir numaralı bendi Tevhidi Tedrisat Kanununun da ko-

runacağını öngörüyor. Acaba, getirilen yasa tasarısının, bilmiyorum, bu Tevhidi Tedrisat Kanunuyla çelişen bir yanı var mıdır? Birinci olarak öğrenmek istediğim husus budur.

İkincisi : Papillon ve Amerikan Kolleji neye istinaden Türkiye'de faaliyetlerini sürdürüyor?

Üçüncüsü : Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi münhasıran Türk vatandaşlarına mahsustur. Devlet, Türk vatandaşlarının, bu Anayasadan istifade eden, Türk kanunlarına tabi vatandaşların meseleleri üzerine eğilir. Biz niçin yabancı uyrukluların meselesi üzerine eğiliyoruz ve bunu çok geniş bir şekilde, mütekabiliyet esasını aramaksızın dahi, kabul ediyoruz? Buradaki amaç, acaba, «Gayrimenkul satışlarına izin verdik. Onlar sürekli oturacaklar, binaenaleyh kendi okullarını kursun» diye midir, yoksa başka ticarî bir amaç mı vardır?

Benim anlayamadığım konu üç noktada toplanıyor Sayın Başkanım. Eğer sayın bakanım tavzih ederlerse, aydınlığa kavuştururlarsa memnun olurum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Birinci olarak, «Bu okulların açılması, acaba, Tevhidi Tedrisat Kanunu muvacehesinde, bu Kanuna aykırı bir faaliyet, bir teşebbüs müdür?» şeklinde bir sual yönelttiniz.

Bilindiği gibi, Tevhidi Tedrisat Kanunu, Türk vatandaşlarını ilgilendiren ve Türkiye'de tedrisatın belli esaslara göre yapılmasını tanzim eden ve bunun prensiplerini koyan bir kanundur. Yabancı uyrukluların eğitimiyle ilgili açılacak okullar için getirilmiş bulunan bu tasarının, Tevhidi Tedrisat Kanununa bu açıdan aykırı bir yönü mevcut değildir efendim.

İkinci sualiniz şu şekildeydi: «Papillon Okuluyla, hatırladığım kadarıyla, bu, Fransızların bir okuludur, Amerikan Kolejinin mevcudiyeti hangi esaslardan kaynaklanmaktadır?»

Daha önceki açıklamamda da ifade ettiğim gibi, bu husus, 1930'dan önce kurulmuş bulunan, yabancılar tarafından tesis edilmiş okullar çerçevesine girmektedir. Dolayısıyla, diğer Avusturya Lisesi, Saint Michel, Saint Joseph gibi, okullar grubunun içerisinde mütalaa edilmesi gerekmektedir.

Üçüncü sualiniz ise şöyleydi: «Neden yabancı uyrukluların çocuklarının eğitilmesiyle bu derece ilgileniyoruz?»

Aslında, Türkiye ile ilişki kuran diplomatın, Türkiye ile ilişki kuran işadamının, Türkiye'de, kendi dilinde ve kendi prensipleri doğrultusunda çocuklarını okutacağı bir okulu eğer biz tesis edebilirsek, bunda, ülkenin gelişmesi, dış ilişkilerdeki istikrarın korunması ve bu ilişkilerin daha uzun süreli ve sıhhatli bir zemine oturtulması bakımından, kanun tasarısının gerekçesinde de ifade edildiği gibi, faydalar vardır. Bu faydaları tesis etmek bakımından ilgilenilmiştir. Tabiî, yabancı uyrukluların ortaöğretimiyle ilgilenmek demek, Türk vatandaşlarının eğitim meselelerinin ihmal edildiği anlamına gelmeyecektir. Bu konuyu yüce heyetin takdirlerine bırakıyorum efendim

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Hüseyin Şen, buyurunuz efendim.

HÜSEYİN ŞEN (Artvin) — Sayın Başkan, 625 sayılı Kanunun değişik 5 inci maddesinin yeniden değiştirilmesi, tabiatıyla bir ihtiyacın sonucu olarak buraya geldiğine göre, olumlu görülmektedir. Ancak, benim bu konuyla ilgili birkaç sorum var Sayın Başkan,

Efendim, bu ihtiyaç, tabiatıyla kanun tasarısından anladığımıza göre, yabancılara ilişkindir, yani, onlar istemektedirler, onların ihtiyaçlarının karşılanması söz konusudur. Yabancı ülke temsilcileri Türkiye'de milletlerarası bir eğitim kurumunun oluşturulması için isteklerde, teferruatlı isteklerde bulunmuşlar mıdır; bulunmuşlarsa, bu madde, kurulacak müessesenin ne şekilde olacağına dair teferruatı vermekte midir? Kanaatimce vermemektedir.

İkinci sorum: Tasarının gerekçesinde yabancı sermayeden de yararlanmanın söz konusu olduğu belirtilmektedir. Eğer yabancı öğrenciler okuyacaksa, bir yabancı sermayenin yararları neler olacaktır? Yabancı sermaye bir yol, bir köprü, bir baraj yapıyorsa, bunu bütün millet kullanacak; ama bu okul münhasıran onlara hizmet edecekse, yabancı sermayeden yararlanmada, vergi dışında bir şey düşünemiyorum. İşte, konu burada efendim. Özellikle Türk müteşebbisleri, özel ve tüzelkişiler böyle bir eğitim kurumunu kurdukları zaman, yabancı sermaye bunun neresinde olacaktır?

Diğer bir husus: Okul, milletlerarası denmektedir, yani, millî değildir; milletlerarası olacağına göre, birkaç tane dil burada okutulabilecektir. Bunu tasrih etsek bu Kanun tasarısında, daha uygun olmaz mı? Özellikle, enternasyonal dillerin okutulacağı bir okul olsa yabancıların ihtiyaçlarına daha çok cevap vermez mi?

Sorularım bunlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim

Buyurun efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Teşekkür ederim Sayın Şen.

Efendim, «Bu okul hangi ihtiyaçtan çıktı, yabancıların böyle bir talebi var mı?» dediler. Aslında böyle talepler olmuştur. Gerçekten, Türkiye'deki yabancı misyon, çocuklarının okutulması bakımından bir sıkıntı içerisinde kalmışlardır; hatta şunu da söyleyebiliriz: Türkiye'ye tayin edilen yabancı elçilik mensuplarından, bazıları Türkiye'ye gelmek istememişlerdir, diğer ülkelere gitmişlerdir. Birçok ülkede, bu şekilde, bu mahiyette kurulmuş, yabancı uyruklular için okullar mevcuttur.

İkinci olarak, «Bu okulardan ne gibi bir fayda bekleniyor? Yani, Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa göre kurulduğuna göre, bunların Türk maliyesine ne gibi faydaları olacak?» dediler.

Fayda 2 türlü: Birinci faydasını fazla beklemeyelim; belki, çıkacak bazı kanunlarda, eğitime yatırım yapanlar için vergi muafiyetleri de getirilecek; dolayısıyla, teşvik edilen bir hususta fazla bir vergi geliri beklemek amacında değiliz; ancak dolaylı faydasını çok görmekteyiz. Arz ettiğim gibi, hem diplomatik ilişkilerde, hem ticarî ilişkiler, çocuklarını Türkiye'de, iyi düzeyde bir okulda okutma imkânı bulan yabancılar için, bu münasebetleri daha sıhhatli bir zeminde tesis etmek imkânı olacaktır, Türkiye'ye karşı olan ilgi artacaktır, Türkiye'ye yerleşenler bu bakımdan artacaktır; ticarî ilişkilerde bir gelişme olabilir. Bu bir eksiklik olarak görülmüştür; bu eksikliğin giderilmesi amacı ile bu tasarı huzurlarınıza getirilmiş bulunuyor efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Teşekkür ederim efendim.

OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Sayın Başkan, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bahadır, sorunuz çok kısa olsun lütfen, çalışma süremiz dolmaktadır.

OSMAN BAHADIR (Trabzon) — Serbest Bölgeler Kanunu çıkmış ve yürürlüğe girmiştir. Ortaöğretim kurumları bu bölgelerde kurulabilecek midir?

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bahadır.

Buyurun Sayın Bakan

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Serbest bölgelerde bunların kurulmasına mani bir hüküm yok efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, kanun tasarısının tümü üzerindeki görüşmelerimiz bitmiştir.

Kanun tasarısının maddelerine geçilmesini oylarınıza arz edeceğim.

RIFAT BAYAZIT (Kahramanmaraş) — Önergemiz vardı Sayın Başkan..,

BAŞKAN — Kanun tasarısının maddelerine geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kanun tasarısının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, çalışma süremiz bitimine çok az bir süre kalmıştır.

Sözlü sorular ile, kanun tasarı ve tekliflerini görüşmek üzere 24 Ekim 1985 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum

Kapanma Saati : 19.00

V. — SORULAR VE CEVAPLAR (Devam)

B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, 1.1.1984 tarihinden sonra tahsis edilen makam arabalarına ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın yazılı cevabı (7/687)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Soru 1. 1 Ocak 1984 tarihinden itibaren Başbakanlığınızca kimlere (ve makamlara) makam arabası tahsis edilmiştir?

Soru 2. Bu makam otolarının tahsis edildiği tarihler ile marka, model ve plaka no. larının bir liste halinde bildirilmesini.

Soru 3. Bu makam arabalarının tahsis edildikleri tarihten 1.9.1985 tarihine kadarki sürede onarım giderleri ile yağ ve akaryakıt giderleri ne kadar olmuştur? (Her araba için ayrı ayrı liste halinde)

Soru 4. Bu makam arabalarının tahsis tarihindeki Km. leri ile 1.9.1985 tarihinde Km. leri ne kadar olmuştu? Kaç Km. yol yapılmıştır?

Soru 5. Km. tutarları ile yağ ve benzin sarflarında anormallik olanlar var mı? Bu anormallik (fazlalık) tahsis edildikleri görev maksadı dışında kullanmadan ötürü mü olmuştur? Olmuş ise görev kapsamı dışı kullanılmadan doğan fazla masraflar için ne düşünülmektedir? Kişiye rücu gerekmez mi?

T. C.
Devlet Bakanlığı 21.10.1985
Sayı : 2.02.4289

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İLGİ : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 1.10.1985 gün ve 7/687-4400/17055 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 16.10.1985 gün ve Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü K. K. Gn. Md. 18/106-1106/05986 sayılı yazısı.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun Sayın Başbakanımıza yöneltiği yazılı soru önergesindeki hususlarda ilgili, istenilen bilgiler aşağıya çıkarılmıştır.

237 sayılı taşıt kanununun (1) ve (2) sayılı cetvellerinde kimlere makam ve binek taşıtlarının verileceği belirtilmiştir.

Önceki yıllarda olduğu gibi hükümetimizin işbaşına gelmesinden sonra da Başbakanlık, mevcut kanun hükümlerine ve Başbakanlıkça yayınlanan 24.11.1980 gün ve 5105-00250-1980/75 sayılı genelge esaslarına büyük bir titizlikle uyulmaktadır.

237 sayılı taşıt kanunu hükümleri içerisinde Başbakanlıkça geçici protokolla,

— Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
— Adalet Bakanlığı
— Ulaştırma Bakanlığı
— Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı
— Ankara Valiliğine (Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanının Korunması hizmetlerinde kullanılmak üzere)

Mercedes marka taşıtlar tahsis edilmiştir.

Ayrıca Devlet Protokolünün gereği olarak Sayın Cumhurbaşkanımız ile Sayın Başbakanımızın misafirleri ile beraberindeki heyetlere tahsis olunan araçlar, mevcuttur.

Bunların haricinde kalan resmî araçlar ise belli bir disiplin içerisinde hizmetin gereği olarak kullanılmaktadır.

Bütün bu araçların tamir, bakım, boya, kaporta işleri başbakanlık bünyesinde kurulan bakım kademe binasında yapılmaktadır.

Akaryakıt alımları için de aynı titizlik gösterilmiş olup yine Başbakanlık bünyesinde benzin pompaları kurularak gerekli akaryakıt ve yağ ihtiyaçları Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünden karşılanarak gerekli tasarruf sağlanmış ve aracı benzin istasyonları kaldırılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Kâzım Oksay
Devlet Bakanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

20 NCİ BİRLEŞİM

23 . 10 . 1985 Çarşamba

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Konya Milletvekili Sabri Irmak'ın, yabancı bir gazeteye verdiği iddia olunan demece ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/395)

2. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, Millî Eğitim Gençlik ve Spor eski Bakanının bazı tasarruflarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/398)

3. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, dış ülkelere yapılan seyahatlere ve sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözü soru önergesi (6/403)

4. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatay'lı vatandaşlarımıza karşı tutumuna ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/406)

5. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, dış ülkelere yapılan gezilerin sonuçlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/411)

6. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, bankaların döviz rezervi miktarlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/412)

7. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, İstanbul İli Haliç sahillerinde istimlak edilen arsaların bedellerine ilişkin Başbakandan sözü soru önergesi (6/413)

8. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, yakınları aranan bazı vatandaşların yurt dışına çıkışlarına tahdit konulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/422)

9. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Yozgat - Çayıralan İlçesinde bazı vatandaşlara işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/423)

10. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Suudi Arabistan Hükümetinin Hatay doğumlu vatandaşlarımıza uyguladığı vize engellemesine ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/424)

11. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, uygulamaya konulan yatırım projelerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/426)

12. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, eğitim enstitüsü mezunu bazı öğretmenlerin ilköğretimde görev almaya zorlandıkları iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/429)

13. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, kamu kesiminde çalışanlara evlenme yardımı yapılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/431)

14. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, İstanbul, Ankara ve İzmir belediyelerine atanan üst düzey yöneticilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/432)

15. — İstanbul Milletvekili Sabit Batumlu'nun, Hükümetin para politikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/433)

16. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Avni Güler'in, banker ve bankerzedelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/434)

17. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın, tütün ve sigaradan Devlet tekelinin kaldırılacağına dair beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/437)

18. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Hatay Emniyet Müdürlüğünde gözaltına alınan bazı kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/439)

19. — Hatay Milletvekili Tevfik Bila'in, Hatay İlinde bazı vatandaşların mezhep ve inançları hedef

alınarak tehdit edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/440)

20. — Hatay Milletvekili Tevfik Bilal'in, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/441)

21. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan ve Yol - İş Sendikasına kayıtlı işçilerin toplu iş sözleşmesinin yapılamayış nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/443)

22. — İzmir Milletvekili Durcan Emirbayer'in, İzmir - Güzelbahçe'de tapu ve ruhsat alınmadan inşaatına başlandığı iddia edilen bir kooperatife ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/444)

23. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Sıkıyönetim Kanununa göre soruşturması yapılıp da göreve iadeleri istenilen işçi ve memurlara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/446)

24. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, asgarî ücrete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/447)

25. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Dicle Üniversitesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/448)

26. — Tekirdağ Milletvekili Salih Alcan'ın, Tekirdağ İli üreticilerinin ürün bedeli alacaklarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/451)

27. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır Şehir Merkezi ile Dicle Üniversitesi arasındaki yolun kısaltılmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/453)

28. — Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Çorum İline bağlanması düşünülen yeni demiryoluna ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/456)

29. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel' in, sakat ve eski hükümlüleri çalıştırma yükümlülüğünü düzenleyecek tüzüğün çıkarılmayış nedenine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/459)

30. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan' ın, Almanya'da çalışan vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/460)

31. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, bakanlık bünyesinde yapılan atamalara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/461)

32. — Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in, Siirt İline bağlı bazı ilçelerin karayolu sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/462)

33. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, marangozlara tanınan kapasite belgesi uygulamasının kaldırılış nedenine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/463)

34. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Nuri Üzel'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Karabük Müessesesi İnşaat Müdürlüğünde çalışan işçilerden bazılarının iş akitlerinin feshedileceği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/465)

35. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, kamu kurum ve kuruluşlarına işçi ve memur alımlarında yapılan güvenlik soruşturmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/466)

36. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Nutuk adlı televizyon programının son bölümünün yayınlanmama nedenine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/468)

37. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, millî eğitim politikasında genel bir değişiklik yapılıp yapılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/469)

38. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, kültür ırkı hayvancılığına dayalı süt işletmelerine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/470)

39. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, ıslah edilen yerli cins inek ve koyunlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/471)

40. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Hekimhan İlçesinde şeriat hükümeti kurmak amacıyla propaganda yaptıkları iddia edilen Devlet memurlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/472)

41. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş' ın, tahmil ve tahliye için İskenderun Limanına yanaşan bazı yük gemilerine öncelik tanındığı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/473)

42. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş' ın, İSDEMİR için satın alınan kömür ve demir cevherlerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/474)

43. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, besi hayvanlarının sayısına ve besicilere kullandırılan krediye ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/475)

44. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, salgın hayvan hastalıklarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/476)

45. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, mahsulünü piyasa fiyatına satan çiftçilerin taban fiyatı üzerinden fatura düzenlemeye mecbur bırakıldığı iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/477)

46. — Aydın Milletvekili Ertuğrul Gökgün'ün, yurt dışından ithal edilen tohumlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/478)

47. — Çorum Milletvekili Ali Ayhan Çetin'in, Sivas İlindeki Deliktaş Tüneli inşaatının iptal edilme nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/479)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 1. — Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/529) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 13.6.1985)

2. — Antalya Milletvekili Ali Dizdaroğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 175, 176, 177 ve 178 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ile Nevşehir Milletvekili Turan Öztürk ve 31 arkadaşının aynı mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/102, 2/230) (S. Sayısı : 82, 82'ye 1 inci ve 2 nci ek) (Dağıtma tarihleri : 25.6.1984; 9.10.1984; 7.6.1985)

3. — 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 31.5.1985)

4. — Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (1/701) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 7.6.1985)

5. — İstanbul Milletvekili Kemal Özer ve İki Arkadaşının, Madencilik İşkolunda Çalışanların Eğitilmeleri Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/136) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 10.6.1985)

6. — Ankara Milletvekili Sururi Baykal ve 9 Arkadaşının, 1475 sayılı İş Kanununun 13 ve 24 üncü Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet; Sağlık ve Sosyal İşler komisyonları raporları (2/181) (S. Sayısı : 341) (Dağıtma tarihi : 10.6.1985)

× 7. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1978, 1979, 1980, 1981 ve 1982 Malî Yılları Kesinhesap Kanunu Tasarıları ile Bu Yıllara Ait Genel Uygunluk Bildirimlerinin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkereleri ve Sayıştay Komisyonu Raporu (1/156, 3/43; 1/157, 3/441, 1/158, 3/725, 1/159, 3/726; 1/160, 3/45) (S. Sayısı : 354) (Dağıtma tarihi : 27.9.1985)

× 8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Amirleri Yozgat Milletvekili Lutfullah Kayalar, Tunceli Milletvekili Ali Rıdvan Yıldırım ve Giresun Milletvekili Turgut Sera Tirali'nin; 3140 Sayılı 1985 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı (A) İşaretli Cetvelin Türkiye Büyük Millet Meclisi Kısmında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/261) (S. Sayısı : 355) (Dağıtma tarihi : 18.10.1985)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 349

Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (1/701)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : K. K. Gn. Md.
18/101-1915/04403

4 . 6 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.6.1985 tarihinde kararlaştırılan «Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilik ile görüşülmesini arz ederim.

Turgut ÖZAL
Başbakan

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISININ GEREKÇESİ

Ülkemizde Milletlerarası okulun açılmasının faydasına ve zaruretine inanılarak 625 sayılı Kanunun 5 inci maddesi 2843 ve 3035 sayılı kanunlarla değiştirilerek Milletlerarası mahiyeti olan özel okulun açılmasına müsaade edilmiştir. Ancak bu müsaade şartları ağır bir takım müeyyidelere bağlandığı içindir ki 2843 sayılı Kanunun kabulü üzerinden iki yıl, 3035 sayılı Kanunun üzerinden de bir yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen ülkemizde henüz milletlerarası özel bir okul açılamamıştır. Halbuki bu konuda yabancılar tarafından birkaç ciddî teşebbüs yapılmış fakat, kanunî şartların ağırlığı yüzünden kuvveden fiile intikal etmemiştir.

Zira «Milletlerarası Okulu»un açılabilmesi için Kanunun 5 inci maddesinde istenilen birçok şartlar arasında «... ilgili ülke temsilcileriyle Türk vatandaşlarının bu amaçla kuracakları vakıflar tarafından özel okul açılmasına Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.» şartı da getirilmiştir.

Ancak, Resmî Gazetenin 30 Temmuz 1982 tarih ve 17767 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe giren «Medenî Kanun Hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar Hakkında Tüzük»ün Ek 2 nci Maddesinde «Türk Medenî Kanuna Göre Kurulan Vakıfların Yöneticilerinin T.C. uyruğunda olması esastır. Ancak vakfa ait eğitim, bilim, sanat, tıp ve sağlık kuruluşlarının yönetim organlarında salt çoğunluk oluşturmamak şartıyla yabancı uyrukluların da görev almalarına ve bu kuruluşların aynı amacı taşıyan uluslararası kurumlarla işbirliği yapmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.» hükmü getirilmiştir.

Gerek Özel Öğretim Kurumları Kanununda, gerekse vakıflara ait Tüzük'de Milletlerarası özel okulun açılması için çok sınırlı bir müsaade verildiği görülmektedir. Kalkınma yolunda olan ülkemiz için yabancı sermayenin, bilgi, tecrübe ve teknolojinin faydasını inkâr etmek mümkün değildir. Her sahada olduğu gibi eğitim sahasında da yabancı sermayenin yatırım yapabilmesi için en azından mevzuattaki engelleyici veya zorlaştırıcı hükümleri değiştirmek gerekmektedir. Bu maksatla 625 sayılı Kanunun 3035 sayılı Kanunla değişik 5 inci maddesinde değişiklik yapılması zarureti vardır.

Millî Eğitim Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/701
Karar No. : 9

7.6.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 7.6.1985 tarihli 10 uncu birleşiminde, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı ve Müşavirlerinin de iştirakiyle incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısıyla, ülkemizde yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebileceği öğretim kurumlarının açılması öngörülmektedir. Tasarı gerek diplomatik görevle ve gerekse ticarî, ilmî ve diğer görevlerle yurdumuzda bulunan yabancıların çocuklarının, öğretim problemlerinin halledilmesini amaçlamaktadır.

Tasarının gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, bu sayede ülkemizin ikili ilişkilerinin daha verimli olacağı düşünülmektedir.

Komisyonumuz, «Özel Öğretim Kurumları Kanununun 5 inci maddesini değiştiren Kanun Tasarısını» uygun mütalaa ederek, tümünü kabul ettikten sonra maddelerinin müzakeresine geçmiştir.

Komisyonumuz, çerçeve Madde 1. — ile getirilen «Madde 5» i verilen önergenin kabulü ile yeniden düzenlemiştir.

Buna göre; Madde 5'in birinci fıkrasındaki «Milletlerarası okul» ifadesi «Milletlerarası Öğretim Kurumu», yine aynı fıkranın son cümlesindeki «okul kurabilirler» ifadesi «Öğretim Kurumu açabilirler» olarak değiştirilmiştir.

Madde 5'in 2 nci fıkrası ise; Türk Devletinin hükümranlık haklarını kullanmasının tabiî bir sonucu olarak, «Bu öğretim kurumlarında Türk Devletinin güvenliğine ve menfaatlerine aykırı ve Türk milleti ve millî değerleri aleyhinde eğitim ve öğretim yapılamaz» şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 5'in ikinci fıkrası, üçüncü fıkra olarak ve fıkranın başındaki «okulların» kelimesi «öğretim kurumlarının», fıkranın sonundaki «gönderilir» kelimesi de «sunulur» olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere, Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
Kemal Or	*İsmet Özarslan*	*Mehmet Özdemir*
Konya Milletvekili	Amasya Milletvekili	Elazığ Milletvekili
Üye	**Üye**	**Üye**
Abdullah Altıntaş	*Mahmud Altunakar*	*Mehmet Nuri Üzel*
Afyon Milletvekili	Diyarbakır Milletvekili (Muhalifim)	Eskişehir Milletvekili
Üye	**Üye**	**Üye**
Fuat Öztekin	*Kâmran Karaman*	*Fatma Mihriban Erden*
Bolu Milletvekili	Hatay Milletvekili	Isparta Milletvekili
Üye	**Üye**	**Üye**
Ömer Necati Cengiz	*Aziz Kaygısız*	*Tevfik Güneş*
İstanbul Milletvekili	Kars Milletvekili	Kırşehir Milletvekili
İmzada bulunamadı.		
Üye	**Üye**	**Üye**
Abdülkerim Yılmaz Erdem	*Arif Şevket Bilgin*	*Mümtaz Güler*
Mardin Milletvekili	Rize Milletvekili	Uşak Milletvekili
İmzada bulunamadı.		

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN	MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı	**Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı**
MADDE 1. — 625 Sayılı Kanunun 3035 Sayılı Kanunla değişik 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.	MADDE 1. — 625 sayılı Kanunun 3035 sayılı Kanunla değişik 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
«Madde 5. — Yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebileceği milletlerarası okul; yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişiler tarafından doğrudan veya Türk vatandaşlarıyla ortaklık yolu ile 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının izni ile açılabilir. Türk vatandaşları ve tüzelkişiler de kendi adlarına aynı maksatla milletlerarası mahiyette okul kurabilirler.	«Madde 5. — Yalnız yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebileceği milletlerarası öğretim kurumu; yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişiler tarafından, doğrudan veya Türk vatandaşlarıyla ortaklık yolu ile, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının izni ile açılabilir. Türk vatandaşları ve tüzelkişiler de kendi adlarına aynı maksatla milletlerarası mahiyette öğretim kurumu açabilirler.
Bu okulların, müfredat programları Türk Devletinin millî güvenliğine ve menfaatlarına aykırı olmamak kayıt ve şartıyla kurum idaresince hazırlanarak Bakanlığa gönderilir.	Bu öğretim kurumlarında Türk Devletinin güvenliğine ve menfaatlerine aykırı ve Türk milleti ve millî değerleri aleyhinde eğitim ve öğretim yapılamaz.
	Bu öğretim kurumlarının, müfredat programları, Türk Devletinin millî güvenliğine ve menfaatlerine aykırı olmamak kayıt ve şartıyla kurum idaresince hazırlanarak Bakanlığa sunulur.
Bu okullarda idare, eğitim - öğretim faaliyetleri, öğrenci öğretmen ücretleri ve diğer hususlarla ilgili işlemler kurum idaresince hazırlanan esaslara göre yürütülür.»	Bu okullarda idare, eğitim - öğretim faaliyetleri, öğrenci, öğretmen ücretleri ve diğer hususlarla ilgili işlemler kurum idaresince hazırlanan esaslara göre yürütülür.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)	(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Tasarının ikinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Tasarının üçüncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

3 . 6 . 1985

Başbakan
T. Özal

Devlet Bak. - Başbakan Yrd. *İ. K. Erdem*	Devlet Bakanı *K. Oksay*	Devlet Bakanı *A. M. Yılmaz*
Devlet Bakanı *C. Büyükbaş*	Devlet Bakanı *A. Tenekeci*	Devlet Bakanı *M. T. Titiz*
Devlet Bakanı *A. Karaevli*	Adalet Bakanı *M. N. Eldem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *Y. Akbulut*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*	Maliye ve Gümrük Bakanı *A. K. Alptemoçin*
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı *M. V. Dinçerler*	Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı *M. Aydın*
Ulaştırma Bakanı *V. Atasoy*	Tarım Orman Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı *M. Kalemli*
Sanayi ve Ticaret Bakanı *H. C. Aral*	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı *S. N. Türel*	Kültür ve Turizm Bakanı *M. M. Taşçıoğlu*